

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 30 peti vrst & Din 2.-, do 100 vrst & Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3.-, večji inserati peti vrst & Din 4.-. Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.-, za inozemstvo Din 25.-. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knašjeva ulica št. 5
Telefon: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

Podružnice: MARIBOR, Smetanova 44/I. — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26. — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65, podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190. — JESENICE, Ob kolodvoru 101.

Račun pri poštnem čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

Balkan gradi svojo bodočnost

Konferenca Balkanske zveze v Ankari — Balkanski narodi bodo nadaljevali veliko delo, ki ga je započel kralj Aleksander I. stvaritelj balkanske solidarnosti

Ankara, 31. oktobra. r. Včeraj dopoldne se je sestal k svoji prvi seji stalni svet Balkanske zveze pod predsedstvom grškega zunanjega ministra Maksimosa. Sestanku so prisostvovali pomočnik jugoslovenskega zunanjega ministrstva dr. Purić, turški zunanji minister Tefik Ruždi bej, rumunski zunanji minister Titulescu in grški zunanji minister Maksimos. Na tej seji so razpravljali o splošnem mednarodnem položaju v odnosu do balkanskih držav. O seji ni bil izdan nikakršen komunikat, ker bo stalni svet Balkanske zveze danes nadaljeval svoje razprave. Včerajšnja seja je trajala do 14. Nato so se predsedniki delegacij odpeljali v Anatolski klub, kjer je njim na čast priredil turški ministri predsednik Izmed paša intimno kosilo.

Dr. Purić, Titulescu in Maksimos so popoldne prisostvovali otvoritvi velike razstavne palače, ki je zgrajena na najlepšem kraju nasproti poslopja zunanjega ministrstva. Ob 19. je g. Purić posejtel francoski veleposlanik Kamerer, ki je imel z njim daljši razgovor.

Na banketu, ki ga je priredil snoči ob 20.45 v hotelu »Ankara-Palace« na čast gg. Purića, Titulescu in Maksimosu, je imel

turški zunanji minister Tefik Ruždi bej

taie nagovor:

Dragi tovariši, dragi gospodje! Nekaj dni po tragediji, ki je pretresla vso Evropo in Balkan, so prišli zastopniki držav balkanskega sporazuma v Ankaro na svoj redni sestanek. V imenu turške vlade in turškega naroda vam izrekam iskreno dobrodošlico. Z globokim zadovoljstvom ugotavljam, da so balkanske države, čeprav v žalovanju, prišle do tega, da okrepe solidarnost med seboj in so poslele svoje zastopnike k nam ravno za narodni praznik turške republike. Poudariti želim, da so na ta način dokazale, kako so njihova bolest in radost skupne vsem in kako enotne so glede zavarovanja svojega največjega ideala, miru. Zakaj vsem narodom je na sru, da naposled v Evropi zavladajo pravi mir, ki je poročstvo vse civilizacije. Prizadevanje držav balkanskega sporazuma je uspešno. Rezultati, doseženi pri vsaki naši izmenjavi misli, niso še nikdar varali upov, ki jih gojimo v našem delu za ohranitev miru. Zato mislim, da dajemo z izgradnjo čim večjega prijateljstva med državami podpisnicami pakta balkanskega sporazuma prijateljem miru jamstvo zanj, ki brez dvoma ni majhno.

Dragi tovariši! Prepričan sem, da ustvarjamo zase in za naše potomce dobo sporazuma in zblizanja, za čemer streme naša

vzajemna prizadevanja. Naše iskreno in to-
jalno sodelovanje je zajamčeno vsem, ki
teže k istemu cilju. Ne morem si misliti,
da bi katerikoli član človeške družbe mo-
gel hoteli nekaj, kar ni popolnoma v skladu
s potrebo miru. Izkušnje, ki so jih morale
prestati balkanske države, so jih združile
v skupnem stremelju po prijateljskem so-
delovanju. Srečen sem, gospodje, da lahko
to sodelovanje proglasim tu v vaši prisotnosti
in v vašim odobravanjem. Človeški rod ima
pravico do vsaj minimuma sreče, voditelji
držav pa imajo dolžnost, da jim jo dajo.
Blagostanje s mirom in mir povsod, je for-
mula, po kateri dela moj veliki voditelj v
turki notranji in zunanji politiki. Balkan-
ski sporazum izvaja to politiko in prepri-
čan sem, da je ta politika najboljša. Užalo-
šeni nad nenadomestljivo izgubo, ki nas je
zadel, smo pred spominom kralja Urdini-
telja polni vere, da bi bil na to politiko pri-
stal brez pridržkov tudi viteški kralj. Dvig-
stal brez pridržkov tudi viteški kralj. Dvig-
stal čašo na čast predsedniku grške repu-
blike, rumunskemu kralju Karolu, Nj. Vel.
Petru II., Nj. Vis. knezu Pavlu, kraljevu
namestniku, in plemem za veličino in napre-
dek Grčije, Rumunije in Jugoslavije ter na
našo še čvrstejšo in še bolj ustvarjajočo
vzajemnost.

Na to zdravico je odgovoril

grški zunanji minister Maksimos

temi besedami:

Dragi tovariši in prijatelji! Zahvalju-
jem se za prelepe besede, ki jih je posve-
til gospod govornik našemu prijateljstvu.
Iskrenost naših čustev in prijateljstva, ki
veže naše države, me odzveje dolžnosti,
da bi se mu podrobno zahvalil. Hotel bi sa-
mo nekaj pripomniti. Poudariti bi želel, ko-
liko uspehov je dosegla naša država pod
modrim vodstvom svojega voditelja, kar
navdaja naša srca z radostjo in zadovolj-
stvom. Po zaslugi neumornosti in vztraj-
nosti našega naroda in modrosti našega
velikega ustvarjajočega voditelja, ste dosegli
uspehe, ki jih z vsem svetom občudujemo
tudi mi, vaši prijatelji. Napačno bi ravnal,
če vam ne bi priznal, da ste z delom, kakr-
šno ste opravili, delali za mir v tistem delu
Evrope, kjer prebivamo. Srečen sem, da
morem izjaviti, da ne bi bilo močnega na
boljši način ojačati naše narode. Srečen sem
zlasti zato, ker potrjuje takšno vzajemno
sodelovanje med nami našo balkansko po-
litiko. In mi lahko res pokazemo skeptikom
čudovit zgled starih narodov, ki žive drug
poleg drugega in ki spremljajo napredek
vsakogar izmed njih brez bojazni in brez

zavisti, z zadovoljstvom in priznanjem za
stojene žrtve za doseg skupne varnosti.
To je uspeh, ki nas upravičuje do najlepših
nad, izvirajočih iz solidarnosti srca in du-
ha, ki je zmerom odpirala pot največjim
delom v žiljenju. Ko gledamo te uspehe, ki
jih je dosegla naša vzajemna politika, se
zavedamo, da je ni zapreke, ki bi mogla
zaustaviti napredek tega dela sveta, kjer
živimo. Povedati vam hočem, dragi prija-
telji, zakaj ima v sedanjih okoliščinah ta
ugotovitev popolnega medsebojnega zaupa-
nja tolikšen pomen. Nedavno smo izkazali
poslednjo čast velikemu voditelju jugoslo-
venskega naroda. Sveža je še bolest, ki smo
jo občutili sprito strašne preizkušnje, ki je
zadelo plemenito in hrabro Jugoslavijo. Po-
trditve naše solidarnosti takoj po tej grozni
preizkušnji, ki nas je vse tako globoko za-
dela in smo jo vsi občutili kot strašno ne-
srečo, nam je v uteho in zadoščenje. Veliki
kralj je umrl v službi svoje domovine, toda
še s svojo smrtjo ji je služil, ko nas je še
bolj zedinil s svojo krvjo, kakor nas je znal
voditi s svojimi vzvišenimi mislimi. Slava
velikemu kralju! In tako bomo po tej tra-
gediji mogli še v večjo močjo združiti svoja
prizadevanja po zblizanju kakor doslej. Po-
nosni nad doseženimi uspehi moramo črpati
iz preteklosti bodrilo in zaupanje. Toda biti
moramo tudi modri, zakaj le z zmernostjo
in s trajnostjo metod, po katerih smo doslej
delali, smo mogli premagati največje teža-
ve. S kontinuiteto razvoja naših odnošajev,
ki upravičuje upanje, da se bo sporazum
med nami še bolj utrdil, smo dosegli velik
in dejanski napredek, ki je pogoj našega
gospodarskega in socialnega življenja. S
tem smo pripravili pot za še bogatejšo po-
litično delo. Gospodarska zmeda, ki vlada
danes širom sveta, desorganizacija izmenja-
ve blaga, nam daje priložnost, da posveti-
mo tem vprašanjem vse svoje sile. Prepri-
čan sem, da bomo z novo organizacijo naš-
ih gospodarskih stikov dosegli v najkraj-
šem času lepe uspehe, ki bodo dali našim

narodom in vsej Evropi novo potrdilo pra-
vilnosti politike, ki jo izvajamo.

Z globokim zaupanjem v bodočnost naše
stvari dvigam čašo na čast hrabremu in
plemenitemu voditelju prijateljskega tur-

škega naroda gaziju Mustafa- Kemalu paši
ter pijem na zdravje predsednika ministr-
skega sveta izmet paše in zunanjega mi-
nistra Ruždi beja.

Nato je govoril

rumunski zunanji minister Titulescu

ki je izjavil:

Dragi tovariši! Gospodje! Ko smo se
sestali tu v Ankari na svoj drugi redni
sestanek, smo se odzvali zahtevi, ki nam
spaja preteklost in bodočnost v nerazdelji-
vo enoto. Jugoslavija je strahovito priza-
deta. Nj. Vel. kralja Aleksandra ni več.
Balk. države so v žalosti. Medtem so se ni-
hovi državniki sestali v Ankari. To je do-
kaz, da so se tisti, ki so hoteli z gnušnim
atentatom odstraniti nenadomestljivo
osebnost za konsolidacijo miru in ki so ho-
teli to konsolidacijo preprečiti, prevrtili
v svojih računih.

Ideja ne umre s tistimi, ki jo je vtele-
šal. Bolj kakor kdajkoli so mrtvi sedaj
močnejši od živih. To so tisti, ki vodijo
naše delo, kakor da so prisotni. Da bi jim
izkazali časti, kakor jih zaslužijo, smo
sklenili, da ničesar ne izpremenimo v svo-
jih načrtih. Zaradi spomina nanje in iz
spoštovanja do njih smo danes v Ankari.
Tisti, ki umirajo za idejo, so junaki in
poznajo samo eno geslo: To hočemo delati
brez odhoda, dokler bomo živeli. Toda ju-
naki ne zapuščajjo samo del, junaki za-
htevajo pravico. Naša vest nam pravi, da
pomeni pravica zanje: popolno razčiščenje
in sankcije. Naša prizadevanja se ne bodo
ustavila, dokler tisti, čegar voljo izpol-
njujemo, sedaj ne dobi obojega.

So bolesti, pred katerimi klonimo, dru-
ge pa so, ki nam še povečujejo naše moči.
Naša bolest spada, kakor vsaka bolest, ki
se rodi in poglubi med ustvarjenjem idea-
la, tej drugi vrsti.

Tako so nam danes naše sile pojačane
in zato smo sodelovali pri narodnem praz-
niku turške republike. Prizori, ki smo jih
gledali, nas navdajajo z občudovanjem.
Se več! Prepričali so nas, kakšna bo-
dočnost čaka plemeniti turški narod in
vse tiste, ki so, izkazujoč mu iskreno pri-
jateljstvo, zvezali svojo usodo z njegovo.

Vi ste nam včeraj pokazali ne le svojo
slajno vojsko, pokazali ste nam tudi, da
hočete braniti svoje ozemlje proti vsako-
mur, ki bi se usodil, da se ga dotakne.
Pokazali ste nam tudi ogromne človeške
rezerve, iz katerih črpate svoje brezmejne
sile in ki jih posvečate službi miru. Na
posebno slajen način ste nam pokazali,
kako je mogoče pod vodstvom svojega ve-
likega voditelja s temi metodami dela
premagati težko breme časa in ga izpre-
meniti v zaveznika.

Nikoli nisem bolje razumel kakor vče-
raj na anatolski visoki planoti, ko so
slojenci žarki razsvetlili obenem vrednost
in zmisel balkanskega sporazuma.

Dragi prijatelji! Mi si želimo miru. Ze-
limo si ga z željami, ki jih zgodovina sa-
ma narekuje, obenem pa si ga želimo tu-
di s spoznanjem, ki ga daje prepričanje,
da tudi najnevarnejša vojna ne more roditi
človeštvu tolikšne koristi, kakor delo
enega leta miru. Vemo pa tudi, da mir
ni enostavna stvar. Da ga dosežemo, ne

zadošča, da to potrdimo, marveč je po-
trebno, da ga organiziramo. Organizacija
miru pa pomeni, da smo vedno gospodarji
takih sil, na katere tisti, ki bi hoteli mir
porušiti, ne bi smeli niti misliti. Če po
svojem zemljepisnem in zgodovinskem po-
ločaju in po številu svojega prebivalstva
posamezna država ne more zbrati takšne
vojaške sile, ji nalagajo njeni interesi, da
se združi z državami, ki so v enakem
položaju. V tem tili ves napredek našega
sporazuma.

Balkanski sporazum je skupnost držav,
ki hočejo ohraniti mir z ustanovitvijo ko-
lektivne impozantne sile v službi medna-
rodne, najkorektnije in najljubše za-
ščite. Da postane vojna nemogoča, se po-
razumajo zavezniki med seboj o vpraša-
njih svoje nacionalne varnosti. Nato se
sporazumejo s sosedi, ki niso zavezniki.
Na koncu se sklepajo sporazumi z drža-
vami, ki sploh niso sosede. Tako velika
je prednost miru, da se povsod, kjer je
vojna onemogočena, življenje samo razvije
in da najde številne izhode. Balkanskemu
sporazumu je namenjeno, da prebrodi vse
faze teh sporazumov, ki se jim krogi
čim dalje bolj širijo.

Mi razpravljamo sedaj o okrepitevi na-
ših medsebojnih gospodarskih stikov in
naših prometnih zvez, zlasti tistih, ki vo-
dijo po Dunavu in po črnem morju in ki
naj posplošijo izmenjavo dobrin med bal-
kanskimi državami in centralno Evropo in
Azijo. Začeli smo pogajanja s svojimi so-
sedi, da najdemo zadovoljive rešitve za
vsa naša odprta vprašanja, in končno tu-
di z državami, ki niso sosede balkanskega
sporazuma. Balkanski sporazum bo ohran-
jal odnošaje enakega prijateljstva z njimi
in ni v nobenem nasprotju z njihovimi
interesi.

Še leto dni ni od tega, odkar smo pod-
pisali pakt balkanskega sporazuma. Pre-
pričan sem, da moremo pred vsem svetom
trditi: Če se bo mir kjerkoli kršil, se to
ne bo zgodilo med nami. Če pa bodo mir
kršili na drugi strani, sem prepričan, da
bomo lahko dokazali, da je balkanski spo-
razum svojo akcijo že tako koordiniral,
da bo v družbi z drugimi miroljubnimi čil-
nitelji popoln gospodar položaja med nami.

Kakšne lepše bodočnosti naj pričakuje-
mo od svojega prizadevanja, kakor tiste,
ki jih nudi naše sedanje delo s podpisovan-
jem pogodb, ki nas združujejo.

S popolnim zaupanjem v usodo balkan-
skega sporazuma dvignem čašo na zdravje
njegove ekscelence Mustafe Kemala-paše,
njegove ekscelence predsednika grške re-
publike Zaimisa, Nj. Vel. jugoslovenskega
kralja Petra II., Nj. Vis. kneza-namestnika
Pavla, kraljevega namestništva, in plemem
na blagostanje in veličino plemenitih in
prijateljskih narodov Turčije, Grčije in
Jugoslavije!

Nato je povzel besedo

vodja jugoslovenske delegacije dr. Purić

ki je rekel:

Gospod predsednik! Gospodje ministri!
Gospod! Gospod minister Jevtić me je
pooblastil, da vam izrazim njegovo veliko
občudovanje, ker zaradi državnih poslov ni
mogel priti v Ankaro in ker se ni mogel
osebno udeležiti tega sestanka. Gosp. mi-
nister Jevtić obžaluje to tem bolj, ker je
navdušen priča balkanske vzajemnosti,
ki ji je od vsega začetka posvečal vse
svoje delo.

Vodja prijateljskega turškega naroda
je med prvimi izrazil svoja osebna ču-
stva in čustva turškega naroda ob neiz-
merni in globoki bolesti jugoslovenskega
naroda, prizadetega s smrtjo velikega
kralja Mučenika.

Vzvišene besede utehe so globoko od-
jeknile v srch vseh Jugoslovenov. Tolma-
čim zahvalo in zahvalo vsega jugosloven-
skega naroda do velike osebnosti Musta-
fe Kemala-paše, ki je največji porok na-
šega neomanejnega prijateljstva. Čeprav ni
mogoče ničesar več dodati temu, kar so
povedali že moji spoštovani predgovorniki,

hočem vendar tudi jaz naglasiti, da je
balkanski sporazum samo orodje miru in
napredka. Balkanski sporazum je pred-
vsem in nad vsem najboljša in najtrajnej-
še orodje balkanske neodvisnosti, ki je bi-
la vedno in ki bo osnova vsake zunanje
politike kraljevine Jugoslavije. Načelo
balkanske neodvisnosti je postala politič-
na dogma, ki jo je nam vsem in balkan-
skemu sporazumu zapustil veliki kralj
Mučenik. Jugoslavijo izpolnjuje naloge
svoje narodne zgodovine in svoje zemlje.
Plene lege z vedno enako energijo in
vztrajnostjo. Zahvaljujoč se turški vladi
in njegovi ekscelenci Tefliku Ruždi-beju
za prisrčni sprejem, ki sta mi ga izkazala,
dvigam čašo na čast njegovi ekscelenci
predsedniku turške republike gaziju Ke-
mali-paši, Nj. Vel. rumunskemu kralju Ka-
rolu, njegovi ekscelenci predsedniku grške
republike Zaimisu, na srečo in napredek
hrabrega turškega naroda in plemem na
zdravje in osebno srečo predsednika tur-
ške vlade izmet-paše in zunanjega mi-
nistra Teflika Ruždi-beja.

Ob 22.30 se je vršil velik sprejem
diplomatskega zbora in drugih povab-
ljenih gostov. Pri sprejemu zaradi na-
rodne žalosti v Jugoslaviji ni bilo godbe
ne drugih zabav.

Sestanek angleškega parlamenta

London, 31. oktobra. AA. Včeraj se je
začelo zasedanje obeh zbornic. V spodnji
zbornici je neki poslanec interpelliral mi-
nistra Edena o vzhodnem paktu. Nemška in
poljska vlada, je odgovoril Eden na inter-
pelacijo, sta sporočili francoski in menda
tudi ruski vladi, da obstoje po njuni sodbi
nekateri težkoče za podpis pakta o vzajem-
nih poročitih. Britanska vlada ni informi-
rana o nadaljnjih korakih, ki jih namerava-
ta storiti pariška in moskovska vlada za-
radi berlinskih in varšavskih pridržkov k
temu paktu.

Spodnja zbornica je včeraj razpravljala
tudi o zakonskem načrtu zoper »neolajno
propagando«, po katerem bodo vsi strogo
kaznovani, ki bi delali subverzivno propa-
gando v vojski ter v javnih ustanovah.

Internacije bolgarskih politikov

Sofija, 31. oktobra. AA. Ravnatelj sofi-
jske policije potrjuje, da so bolgarske obla-
sti razen bivšega zemljedelskega ministra
Dimitrija Gičeva zadnje dni internirale še
več drugih uglednih osebnosti iz Sofije.
Med interniranimi so tudi Peter Džidrov,
bivši pravosodni minister, upokojeni gene-
ral Zdravko Georgijev, rezervni podpolko-
vnik Tekov in bivši zemljedelski poslanec
Stojev. Policije ravnateljstvo ne da
nobenih pojasnil o vzrokih internacije ome-
njenih oseb, dokler ne bo preiskava proti
njim končana.

Smrtne obsodbe v Španiji

Madrid, 31. oktobra. AA. Vlada je skle-
nila poslati vrhovnemu sodišču v odobri-
te štiri smrtne obsodbe pred vojaškimi
sodišči.

Včeraj so aretirali bivšega mestnega na-
čelnika v Barceloni dr. Jacquesa Aguado.
Sodišče za ustavna jamstva je razpravo-
ljalo na prošnjo generalnega prokuratorja
republike o vprašanju, ali imajo poslanci
katalonskega parlamenta imuniteto ali ne.
Sodišče, da izrek sodišča ne bo ugoden za
imuniteto teh poslancev.

Pariz, 30. oktobra. AA. Vodja španskih
socialistov Indalecio Prieto je včeraj pri-
šel iz Hendaye v Pariz.

Gladovna stavka rudarjev na Poljskem

Berlin, 31. oktobra. w. Po vesteh »Berli-
ner Tageblatt« iz Varšave, so delavci v
rudniku »Kleopatra« v poljski Gornji Šleziji
pričeli sileno gladovno stavko, kakor je bila
nedavno v Pečuhu na Madžarskem. Delavci
so se odpeljali v rove, od tam pa so sporo-
čili, da se ne bodo vrnili, dokler ravnatelj-
stvo ne bo preključilo sklepov o delni usta-
vitvi obratov in odstranitvi odvisnih rudni-
ških naprav. Kakor poroča »Rabotnik«, so
se socialno - demokratični tajniki delavskih
organizacij v teh okrajih obrnili do drža-
nega komisarija s prošnjo za posredovanje.
Ravnateljstvo je pozvalo na pomoč policijo.
Delavce, ki so ostali izven rogov, so gnali
odstraniti iz območja rudnika. Stavka še
traja.

Spomenik kralju Aleksandru v Zagrebu

Zagreb, 31. oktobra. n. Na mestnem ma-
gistratu so se snoči sestali delegati vseh
zagrebških društev. Zborovanje je vodil
zagrebški mestni načelnik. Razpravljali so,
kako bi čimprej postavili dostojen spome-
nik pokojnemu kralju Aleksandru I. Se-
stanka se je udeležil tudi naš veliki kipar
Ivan Meštrović, ki mu je bil kralj Aleksan-
der osebni prijatelj in je tudi k njemu za-
hajal na dom, ko se je mudil v Zagrebu.
Na sestanku je bil izvoljen poseben odbor,
ki bo z umetniškega in gradbenega stališča
vodil vso akcijo.

Tobačni monopol v Bolgariji

Sofija, 31. oktobra. AA. Vlada je izdala
uredbo, ki dovoljuje državnemu monopolu,
da izdela in prodaja tobak za konsumen-
te v notranjosti države.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA
Devize, Amsterdam 2302.07—2313.43,
Berlin 1364.58—1375.38, Bruselj 793.85 do
797.79, Carib 1108.35—1113.85, London
169.30—170.90, New York 3374.94—3403.20,
Praga 224.27—225.39, Praga 141.90—142.76,
Trst 290.63—293.03 (premija 28.5%). Av-
strijski šiling v prvotnem kirsingu 8.10
do 8.20

INOZEMSKÉ BORZE
Curlit. Pariz 20.235, London 15.31, New
York 307.—, Bruselj 71.625, Milan 26.265,
Madrid 41.90, Amsterdam 207.70, Berlin
123.30, Dunaj 57.20, Praga 12.81, Varšava
57.90, Bukarešta 3.05.

Cilji in pota ljudske izobrazbe

**Iz zanimivega predavanja vseučiliškega profesorja
dr. K. Ozvalda v Ljubljanskem klubu**

Ljubljana, 31. oktobra. Sredi je Ljubljanski klub otvoril novo sezono svojih lepih družabnih prireditvev, združenih z zanimivimi predavanji. Za otvoritveno predavanje je bil naprošen vseučiliški profesor dr. K. Ozvald, ki je pripravil vsestranskega upoštevane vredno predavanje o ciljih in potih ljudske izobrazbe. Predsednik kluba g. dr. Fran Windižar je toplo pozdravil prisotne članke in povabilne goste ter izrazil posebno veselje, da prisostvujejo otvoritvenemu predavanju v tolikem številu zastopniki naše univerze. Iskreno se je zahvalil predavatelju, da se je tako ljubeznivo odzval prošnji in pripravil tako aktualno predavanje. Iz globoko zajetih, na temeljitih študijah slonečih, a vendar poljudnih predavateljevih izjavljaj posnemamo le glavne misli.

V Ljubljani se snuje »ljudska univerza«. Po svojem imenu bi to naj bila institucija, ki bi zanašala izobrazbo med širše, ljudske plasti. Toda kakšno izobrazbo? Ali tisto »osnovno« izobrazbo, ki je sleherniku potrebna za umevanje sodobnega kulturnega življenja in ki jo vsakemu normalnemu otroku dandanes v elementarni obliki daje »ljudska«, nekoliko bolj poglobljeno »meščanska« in v znanstvenem duhu »srednja« šola? Ali pa morda tisto »strokovno« izobrazbo, ki je sodobno potrebna izpopolnitve tega, kar kmetijski fant dobiva doma pri delu, obrtni vajenec v delavnici, uradniški pripravnik v pisarni... in ki jo nudijo poklicne, strokovne, nadaljevalne... šole? — No, ako bi ljudska univerza res šla opravljati teh poslov, tedaj bi to pač bilo povsem nepotrebno tratenje časa in energije, ker so za to vrsto izobrazbe, kakor vidimo, na razpolago druge obrazovalne institucije.

Je pa še tretja oblika izobrazbe, katere izrecno ne daje nobena šola. Izobražen v tem, tretjem pomenu besede namreč ni tisti, ki morda zna mnogo »povedati« o tem in onem ali ki zna svet in življenje s pomočjo dognanih zakonov obvladovati. Prava izobrazba je namreč — kulturna animacija, neke vrste življenjski stil, ki si ga je kdo pridobil in po katerem se vsi vse njegovo mišljenje, ocenjevanje, hotenje in tudi vnanje obnašanje. Izobraževati v tem, naglobljem smislu se torej ne pravi »vzdržati« koda za izstrževanje kakšnega posla, kajti izobrazba ni isto, kar strokovnjastvo (Fachlichkeit). Ampak izobrazba je sama na sebi nekaj dragoceneega, brez vseh vnanjih »namenov«. Pripravlja tvoje izobrazbe ni v tem, da si si nabral čim več porabljenega znanja, marveč v tem, da iz tvojega praktičnega dejstvovanja vselej in povsod govori duhovna rast, bogastvo in zrelost duha.

Edino ta oblika izobrazbe bi morala biti cilj ljudske univerze. Do otipljivosti prepričevalno to potrjuje pramati vseh dosedanjih ljudskobrazovalnih teženj — »University Extension« na Anglskem. Pod to firmo so cambriska, oxfordska in londonska univerza okoli l. 1870 pričele izven svojega okoliša s predavanji za širše občinstvo. To so torej bile nekakšne podružnice, ki jih je ustanovila ta ali ona univerza-matica po raznih krajih. Stvar je izpovedka zelo vlekla. Univerzitetna ekstenzija je postala moda, tako piše dober poznavalec angleškega vzgojstva, in Anglež je od tega pokreta pričakoval kar neverjetnih možnosti. A navdušenje se je kmalu poleglo. Ljudje so kmalu uvideli, da pravo znanje ni tako zlahka dosegljivo, kakor so mislili, ter da tudi ne od-

pira vseh vrat na nebu in na zemlji. In tako je prišla reakcija, ki bi se skoraj končala s polomom. Prvi poizkus ljudske univerze se torej končuje z očividnim neuspehom. Glavni vzrok neuspehu raztegnjene univerze moramo namreč iskati v tem, da je bila premalo — ljudska. Se pravi, da so profesorji z vsebino in obliko svojih predavanj sicer nudili nekaj ljudem iz srednjega stanu, a bore malo — delavcu. Njega niso uvaževali, kakor bi trebal, čeprav je postal v politiki in gospodarskem življenju čedalje važnejši faktor.

Kdor vzame to, kar pomeni firma »ljudska univerza«, resno, mora priznati, da obvezuje obe besedi v naslovu: »ljudska« prav tako, kakor »univerza«. Toda »ljudska« univerza mora biti — univerza ter za najvišje vodilo imeti iskane resnice. Kaj neki si bo ljudstvo sicer mislilo o pravi univerzi, za katero si toliko prizadevamo, če bi se pod plaščem »ljudske« univerze aranžirale stvari, ki ne spadajo na univerzo. Pa tudi iz besede »univerza« se oglašajo neizprosni zahtevki: ta institucija se res in ne samo na videz obračaja — do ljudstva, to je na pr. v Ljubljani do delavca, a zunaj v posebej do kmetijskih ljudi.

Pa še to! Beseda »univerza« vsebuje takih zahtevkov, da jim ljudstvo, to je mestni delavec ali kmetijski človek ni zlahka kos in da s to besedo mišljenj darov (ugotavljanja »čiste« resnice) niti ne mara, kar je očito pokazala »raztegnjena univerza« na Anglskem. Zato bi se utegnulo po besedi in smislu bolj priporočati ime »ljudsko obrazovalnišče«.

Prava naloga zares ljudskemu obrazovalnišču je ta, da se v njem mladini v posolski dobi in po odraslim obeh spolov na znanstven in razumljiv način govori ter daje prilika za razgovor o zelo važnih, »biotehničnih« vprašanjih, ki zadevajo življenje in ki stopajo pred vsakogar — ne toliko z ozirom na poklic, ampak v prvi vrsti kolikor je človek, oz. sočlovek, državljani, Slovenci, svetovljani.

Ljudsko obrazovalnišče bodi po vsem tem ljudska, to je taka obrazovalna institucija, ki ne podpira tega, kar ljudi medsebojno loči, marveč to, kar imajo vse plasti naroda, kljub različnemu mišljenju in hotenju — skupnega. In prav zavoljo tega ne spada semkaj pretresanje takih vprašanj, ki se jim odgovor išče po analitične poti, ko z razumom globlje in globlje »vrtava« v ta ali oni problem ter ugotavljaš včas prav malo pomembne podobnosti. Ampak v ljudskem obrazovalnišču se naj obravnavajo taka vprašanja, ki iščejo sintez v tem ali onem oziru. Vprašanja torej, ki segajo vse do korenin svetovnega naziranja v poedinčev duši. Nikdar pa se tukaj ne bi smelo nemara enostransko poveljevati to in to naziranje, a katero drugo ga a priori v nič devati. Ampak glavna skrb predavatelja bodi, da se poslušalec navaja k najresnejšemu iskanju lastnega in prav tako tudi k največjemu spoštovanju tujega naziranja o svetu in življenju.

Vidimo torej, da je snovanje ljudskega obrazovalnišča zelo resna, težka in največje odgovornosti polna zadeva.

Predavanje je bilo sprejeto z zasluženim zanimanjem in toplim odobravanjem. Predsednik se je predavatelju prisrčno zahvalil za trud. Med večerjo je predsednik in lepih besedah nazval v zvestemu prijatelju Ljubljanskega kluba češkoslovaškega generalnega konzula ing. Sevciku k 50-letnici rojstva.

Radio kotichek

Ljubljana, 31. oktobra. Vodstvo naše oddajne postaje je pred pričetkom nove sezone poslalo nad 10.000 vprašalnih pol na našim radijskim naročnikom. Iz odgovorov je programsko vodstvo razbralo sledeče želje naših poslušalcev: Poleg stalne zdravniške še pravno uro, poleg francoščine in srbohrvaščine še pouk nemščine in uvedbo nove ure »Slovensčina za Slovence«. Tako bomo odsej našli na sporedu ljubljanske oddaje ob nedeljah poleg stalne verske in kmetijske še izmenoma delavsko in higijsko uro, ob ponedeljkih slovensčino in zdravniške nasvete, ob torekah gospodinjstvo uro, nemščino in otroški kotichek, ob sredoah pogovor s poslušalci, ob četrtkih smuško uro za srbohrvaščino in pravno uro, ob petkih sokolsko in literarno uro, ob sobotah pa francoščino.

Danes ob v gospodinjstvi uri govorila gospa Albina Traven o testu, v nacionalni uri bomo slišali o našem turizmu in tujcih, o Edvardu Benešu bo govoril Rudo Jurček. Zvečer bo prenašala naša postaja komemoracijsko proslavo Jadranske straze.

Aretacija pretkane tatice

Škofja Loka 29. oktobra. Bilo je v petek popoldne pred tremi tedni, ko se je uthotapila v stanovanje leenega trgovca Hafnerja Valentina v Blatcu pretkana tatrica in odnesta gospodaru usnjeno denarnico s 3300 Din gotovine, nekaj v kovancih, ostalo v papirju. Čim je prišel gospodar domov, je tatvino takoj opazil. Za zadevo so se začeli zanimati tudi orožniki. Po dolgem zasledovanju so le prišli stvari do dna in ta teden je bila privedena tatrica Marija Guzeljeva, stara 30 let in rojena pri Sv. Ožboku, v zapore okrajnega sodišča.

Freiskava je bila zelo težka, ker je manjkala za storilec vsaka sled, otežkočilo so jo pa povrhu še domači, ki so po krivem obdolžili tatvino neko drugo osebo. Ze je kazalo, da ostane tatvina nepojasnjena, ko je pristojno oblastem na pomoč naključje. Tatrica se je potem, ko je čutila pri sebi lepo zalogo denarja, brž pokrepčala in napila. Stopila je v neko staro-roško gostino, naročila čaj in vino, nekaj jedi in vse v redu plačala, poleg tega pa tudi še dolg, ki ga je napravila v isti gostini nekaj dni prej. Natakarcica Končanova je nehote opazila v tortici Guzelje-

ve kopico denarja in to se ji je zdelo čudno, ker je vedela, da je bila sicer Guzeljeva brez posebnih sredstev. Ko so tedaj raziskovali čuvarji zakona tatlico, so stopili tudi v omenjeno gostilno in vprašali, ali se ni morda pojavila v nji kakšna sumljiva oseba.

Guzeljevo so seveda takoj aretirali, toda tatvino ni hotela priznati. Za tatvino je označila nekega pekoveškega pomočnika. V škofji Loki, v Karlovcu naj bi bilo prišlo do soočenja med Guzeljevo in pekoveškim pomočnikom. Toda tudi ta laž ni imela dotičnih nog. Ko je namreč orožniški postajevodja g. Krainer hotel pripraviti Guzeljevo do razgovora na mestu, jo je ubrala v beg proti Schneiterjevi hiši. Begunko so seveda ujeli in šele tedaj se je udala in priznala, da je kradla.

Toda kje je denar? To vprašanje je ostalo nerešeno, kajti pri Guzeljevi so do bili le manjšo svoto, dočim je že ves ostali znesek hitro splahnel. Pa so ga slednjič le našli. Guzeljeva je med tem že nakupila za 2640 Din blaga, ki ga je oddala v delo dvem šiviljam, ki niti pojma nista imeli, s kom imata opraviti. Kupčinja blaga je bila naravno takoj preključana in denar vrnjen Hafnerju.

Begunec sem...

Ljubljana, 31. oktobra. Kdor ima rad razburljive stvari, kjer se trgajo živci in se človek trese od slaburjenja, naj gre pogledat to strahotno sliko obupnega življenja kazencev v Ameriki.

James Allen je bil v svetovni vojni in ga hočejo spet spraviti v pisarno, vendar pa mu ni več mogoče obstati pri mirnem delu, ker hoče delati in ustvarjati ter priti visoko do uspeha. V svet gre za delom, a po nesreči in naključju ga primejo kot udeležence pri umoru in obsodijo na prisilno delo v verigah. Tudi največji pastelj ne more opisati tega trpljenja tako, kakor ga nam kaže ta film iz najbolj groznih in brezsrčnih strani. Vendar pa jetnik uspe, da pobegne in se končno skozi glad in največjo bedo s pridnostjo in marljivim delom pribori do inženjerja in blagostanja. Pri tem se mu obesi lahkomiselna kokota, ki ga seveda ne izpusti ter se ga drži tudi še tedaj, ko postane uglede in bogat mož. Med tem se pa James zalubi in, ko se skuša otrestiti svoje prilžnice, ga ta izda policiji. Vsa javnost se zavzema za poštenega in uglednega inženjerja in tudi vplivni krogi mu zagotove, da bo v treh mesecih pomiloščen. Če se prostovoljno javi v jetniški tabor. Kot poštenjak se James v resnici vrne v pekel

prisilnega dela, vendar ga pa prevاريو vse nade, ker odbijejo njegovo pomilostitev. Vedno jo zavračajo, da James obupa in končno s silnim pogumom v smrtni nevarnosti spet pobegne. Podrobnosti ni mogoče naslikati, vendar pa lahko rečemo, da je film od začetka do kraja tako napet, da niti ne opazimo, kdaj se konča. V celoti je film pretresljiva slika, kako nečloveško in kruto še človek dela s svojim bližnjim.

Čokolado sta kradla

Kranj, 30. oktobra. Lastnik tovarne čokolade in keksov g. Adolfe Kern je opazil, da mu v zadnjem času zmanjka iz delavnice večkrat večja količina čokolade in sladkorja. Takoj je osumil svojega uslužbenca, mojstra Jaroslava R., ki je češkoslovaški državljani. Zastopnik tovarne g. Nadižar je našel nedavno večji zaboj čokolade, ki ga je Jaroslav skrjal na dvorišču. G. Kern je naznanil zadevo policiji, ki je prišla osumljenca. Policija je ugotovila, da je s tatvino v zvezi

tudi pekovski pomočnik Anton S., ki je bil tudi aretiran.

Danes dopoldne sta bila oba izročena orožnikom. Kernov mojster dosledno zanika vsako krivdo. Za čokolado, ki jo je odkril g. Nadižar skrito na dvorišču, pravi, da jo je sušil na zraku. Anton pa vse priznava. Pravi, da je nedavno Jaroslavu posodil kovača, ki pa mu ga ta ni hotel potem nikakor vrniti. Obiljubl pa mu je, da mu bo dal čokolado, da jo bo lahko prodal po vaseh. Res mu je že pred dvema mesecema začel dajati večje količine čokolade, ki jo je Anton po nizki ceni razpečeval po vaseh. Tako je prodal gotovo kakih 20 kg čokolade. Verjetno pa je, da je mojster prodal čokolado tudi drugim. Anton je videl nedavno v Kernovi drvarnici skrit večji zaboj čokolade, ki pa ni bil namenjen zanj. Čeprav mojster drvarstvo zanika, da bi kradel čokolado, pričajo Antonove izpovedi in nekatera njegova privatna pisma, da je on prav tat čokolade.

Seja trboveljskega občinskega odbora

V petek popoldne je obravnaval trboveljski občinski odbor tekoče zadeve

Trbovlje 31. oktobra. V petek popoldne se je vrnila v občinski posvetovalniški seji trboveljskega občinskega odbora, ki jo je vodil predsednik občine g. Klenovšek Jakob.

Po kratkem pozdravu in ugotovitvi sklepčnosti je pa šel predsednik občine takoj na dnevni red. Predstavljen in odobren je bil zapisnik zadnje seje brez ugovora, nato pa se je prešlo na obravnavo za leto 1933 in 3 dvanajst let 1934. Obdobja g. Berger in Volčanšek sta pregledala račune o reviziji pa je poročal podpredsednik občine g. Jordan Avgust.

Obdobje g. Koren prosi, da bi se v bodoče dostavil prepis obračuna vsem obornikom pred sejo, da ga lahko pravčasno pregledajo, ker je pri seji nemogoče vse postavke pregledati. Nadalje zahteva pojasnila glede zneska 34.000 Din za vodovod. Predsednik g. Klenovšek pojasnjuje, da so v tem znesku započnane tudi mezde delavstva in honorar upravnika vodovoda.

Obdobje g. Ahac želi pojasniti, v katere svrhe se porablja denar za namestitev porabiti razpoložljivi znesek iz dohodkov kuluka. Predsednik občine mu pojasnjuje, da je denar naložen ter se porablja za popraviljanje cest, ker se v druge svrhe po predpisih ne sme porabiti.

Obdobje g. Sitter predlaga, da bi se fond namenjen za popraviljanje ceste ob Savi, porabil za popravila občinskih cest. Predlog je bil soglasno sprejet.

Obdobje g. Forte želi pojasniti, kako je bil porabljen denar iz postavke za kmetijstvo. Ugotovilo se je, da je bilo 80 odstotkov za podpiranje kmetijstva določene zneska nakazanih sreskemu kmetijskemu odboru v Laškem, dočim se je ostale porabili za lokalne namene.

Svojčas je občina slepemu občinskemu revčju Grabljiž Janezu posodila 3000 Din, ki jih je porabil za nabavo orodja za pletarsko in ščetrarsko obrt, katero izvršuje. Ker pa imenovani v današnjih težkih časih ne more toliko zaslužiti, da bi izposojeni znesek lahko občini povrnil, se so glasno sklene, da se mu posojeni denar pokloni kot podpore.

Obravnav za leto 1935 z obračunskimi dvanajstimi za leto 1934 je bil soglasno potrjen.

Stidelo so volitve v šolske odbore. Obdobje g. Jurjevce je predlagal, da se izvolijo v šolski odbor meščanske šole za občino Trbovlje gg. Jordan, Pust in Majcen. Občini Hrastnik in Zagorje pa po enega zastopnika. Predlog g. Korena, da bi se izvolilo v šolski odbor tudi po enega člana

na opozicije, propade.

V šolski odbor Trbovlje II. so bili izvoljeni poleg predsednika občine g. Klenovške še župnik g. Gašparič, g. Murn Filip, Malgaj Anton, Vrtačnik Ivan in Lavrini Franc. V šolski odbor Trbovlje—Vode so bili izvoljeni gg. rudn. ravnatelj g. inž. Fran Loskot, Berger Ivan, Pilberšek Franc, Ratej Mirko in Alič Anton. V šolski odbor Sv. Planina so bili izvoljeni gg. Prašnikar, Forte in Ahac, v šolski odbor Sv. Katarina pa g. Sitter Ignac.

V razpravo je prišlo vprašanje, kako bi se občina zaščitila pred škodo, ki jo trpi zaradi nedopustne prodaje raznih pišcah po hišah s čimer se prodajalci izogibajo plačilu občinske trošarine. Občina izgubi s tem veliko na dohodkih, oškodovani so pa tudi gostilničarji, ki morajo plačevati trošarino in redne davščine od iztočene pišca. Veliko ljudi je bilo zaradi tega že kaznovanih ter obojenih na globo, vendar pa občina od obsojencev ni mogla izterjati glob, ker se je vedno izkazalo, da je bil prodajalec kak kmetijski hišace ali dekla. Zato je bilo sklenjeno, da se neizterjivi dolгови odnosno globe, črtajo, od ostalih kaznovancev pa se bo zahtevalo, da plačajo dolžno globo vsaj v obrokih. — G. Sitter predlaga, da se naj v tem pogledu ri gorozne postopa, ker morajo plačevati tudi gostilničarji trošarino.

Prošnja Vinka Roterja na Ojstrem za podelitev gostilniške koncesije se odstopi sreskemu načelnstvu z motivacijo, da lokalne potrebe sicer ni, da pa občina podelitvi ne more ugovarjati glede na slab so. cijalni položaj prosiča.

Obdobje g. Škrinar želi pojasniti, zaradi mladinske kuhinje, kjer se prehranjujeta iz ene družine po dva otroka, do čim druge družine niti enega otroka nimajo na prehrani v kuhinji. G. predsednik zagotavlja, da se bo v tej zadevi v kratkem izčrpno razpravljalo, da se stvar pravično uredi.

G. predsednik je podal še izčrpno pojasnilo ter pripominja, da se bo k stvari radi učiteljskih stanarin. Interpelant g. Lavrini se predsedniku zahvaljuje za pojasnilo ter pripominja, da se bo k stvari povrnil na eni prihodnih sej.

Obdobje g. Ban prosi pojasniti, zaradi bolnice, hiralnice in drugih javnih ustanov, ki jemljejo živila le v določenih trgovinah, nakar pojasnjuje g. predsednik, da mu je to znano in da bo skušal tudi to vprašanje pravilno urediti.

S tem je bil dnevni red izčrpan in predsednik je zaključil sejo ob najlepši harmoniji občinskega odbora.

Iz Trbovelj

— Osebnost. Te dni je bil premeščen k rudniku Rajhenburg tukajšnji rudniški inženjer g. Lojze Dular. Iz rudnika Rajhenburg pa je premeščen v Trbovlje rudniški inženjer g. Sergej Jeglič, ki je že pred leti služboval v Trbovljih. Obema gospodoma želimo, da se prijetno počutita na novih službenih mestih.

— Pogreb gospe Letnik-Zorčič. Kljub deževnemu vremenu se je udeležilo pogreba pokojne gospe Letnik-Zorčič Zdenke, ki je bil večer popoldne ob 16. uri, izredno veliko prebivalstva vseh slojev in stanov. Tukajšnja sokoška godba je blagi pokojnici igrala na zadnji poti pretresljive žalostinke, neutešljivo pa je jokala za krsto in ob preranem grobu svoje hčerke njena mati, ki je dospela na pogreb iz Zemuna, ki je rojstno mesto pokojnice. Globoko sožustvanje prebivalstva, ki je v tako lepem številu spremljalo pokojnico na zadnji poti, pa je največja uteha težko prizadetim sivolcem, katerim izrekamo tudi mi naše iskreno sožalje.

— Čiščenje na grobovih. Ze teden dni je na tukajšnjem pokopališču izredno živahno. H grobovom dovažajo droben posek, po polih med grobovi čistijo travo, suhe rože in odpadlo listje. Pokopališče je kakor prenovljeno. Mnogi sade jesenske rože, drugi povezujejo cvetlično grmičevje v šopke, tretji postavljajo ali pa obnavljajo spomenike, skratka vsakemu, ki ima kogarkoli pokopaneega na našem nirozgoju, se je v teh dneh vzbudila ljubezen do mrtvih svojcev, vsak sledi klicu srca, ki ga vabi tja na vrt večnega mira in pokoja, da olepša grobove in se spomni svojih najljubših, ki snivajo na tej mrtvaški niivi svoj večen sen.

Na praznik Vseh svetih bodo popoldne ob pol 4 uri žalne spominke molitve pred spomenikom padlih volakov v svetovni vojni, nato pa bodo združeni pevski zbori zapeli pred spomenikom žalostinke. Zatem bodo verski obredi na pokopališču pred velikim križem, kjer bodo letos tako peli združeni tukajšnji pevci žalostinke. Tukajšnja CMD na bo pobirala pred vzhodom na pokopališču številni novčič, katerega skupni donos je namenjen izključno narodno-obrambnim in humanim ciljem, zato naj pranje zbiralec nihče ne odkloni.

Beležnica

KOLEDAR.

Danes: Sreda 31. oktobra katoličani: Volbenk, Gorazd.
Jutri: Četrtek 1. novembra katoličani: Vsi sveti, Ljubomil.

DANASJNE PRIREDITVE.

Kino Matka: Jaz sem begunec.
Kino Ideal: Prerije v plamenih.
Kino Dvor: Vihar strasti.
ZKD: »Ana Christie« ob 14.15 v kinu Matki.

Kino šiška: Ariana.
Žalni jadranski večer ob 20. v dvorani Delavske zbornice.

PRIREDITVE NA PRAZNIK.

Kino Matka: Zlato (Brigita Helm, Hans Albert).
Kino Ideal: Prerije v plamenih.
Kino Dvor: Jaz sem begunec.
ZKD: »Ana Christie« ob 11. dopoldne v kinu Matki.
Kino šiška: Ariana.

DEZURNE LEKARNE.

Danes: Dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6. Hočevar, Celovška cesta 62 in Gartner, mo. ste.

Jutri: Mr. Ustar, Selenburgova ulica 7. Dr. Kmet, Tyrševa cesta 41 in Trnkocay-ja ded., Mestni trg 4.

Izpod sita

Brezposelnost rešujemo na vse kriplje. Kadar nam poganja že čez glavo, skličemo zborovanje odličnih predstavnikov, na katerem sklenemo zgraditi novo vašno cesto, potem si pa privoščimo svečan obed in gremo zopet k počitku. Glavno je, da je moj trehul zaposlen, po tvojem se pa lahko še tako razlega kruljenje in razpletajo pajčevine.

Imamo neke fond za brezposelnost in iz njega tebe nekar revežem naravnost v usta. Po zimi je zadišalo medved bo zlezel v svoj brlog, lisica in jazbec tudi, ljudi je pa dan za dnem več, ki ne vedo, kam bodo položili pozimi svoje trudne glave, niti kaj bodo jedli. Kdo bi jim zamislil, če so pripravili prijati za vsako delo, samo da dobe kaj pod zobe in da bi zimo kako preotkli. Toda mi bi ne bili mi, če bi rezali kruhek tako, da bi ga dobila najprej lačna usta. Pri nas ga dobe najprej sita usta, dokler jih ne začne razganjati, drobtine, če jih kaj ostane, so pa velikodušno prepustene dobrodelnosti, da jih razdeli po svoji uvidenosti.

Na račun bednostnega fonda je bilo zaposlenih tudi nekaj najpotrebnejših, ki so jih pa zdaj odpustili, češ, da je fond že preveč izčrpan. Prav — kjer nič ni, še cesar pravico zgubi. Toda gospodje so obdržali v službi take, ki imajo hiše, kravice, telčke in prašičke. V bližini Ljubljane polagajo vodovodne cevi in zaposlen je tudi posestnik z nasprotne strani Ljubljane, ki ima 12 glav živine. Privoščimo za služek vsakemu kmetu, saj ga kravovo potrebuje, a dokler ne dobe dela ljudje, ki žive iz rok v usta, bi take kravice ne smeli trpeti. Kaj če bi dali izjemoma enkrat kosček kruha najprej lačnemu, stiti bi pa počakal, če bi tudi zanj kaj ostalo?

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20.

Sreda, 31. oktobra: Velika noč. Premiera. Red Seda.

Četrtek, 1. novembra: Mlinar in njegova hči Izven.

Petek 2. novembra: Hlapec Red A. Sobota 3. novembra: Orlič. Red C.

OPERA

Začetek ob 20. uri.

Sreda, 31. oktobra: Hovansčina. Red Četrtek, 1. novembra: Hoffmannove pri. povedke. Izven.

Petek 2. novembra ob 15. uri: Rigoletto. Dijaška predstava po globoko znižanih cenah od 5 do 15 Din Izven.

Sobota 3. novembra: Trubadur. Red B. Gostujeta gdca Vera Majdičeva in g. dr. Adrian.

Gostovanje francoskega tenorista Andre Burdina. Kot je bilo že objavljeno, gostuje 10. in 15. novembra v naši operi slavni francoski tenorist Andre Burdino. Ta član pariske opere Comique je sloviti gost vseh evropskih odrov. Kritike se izražajo v največjih superlativih o njegovi pevski in igalski kulturi, o metalnem timbru njegovega glasu, ki je zmogel najsubtilnejšega nijansiranja, in o umetniškem podajanju pevskih partij. Uvrščajo ga med najboljše lirске tenorje. Občinstvo opozarjamo na izredni umetniški dogodek, ki mu ga bosta nudila Burdinova gostovanja.

Zagonetna smrt posestnika Cvetka

Rogaška Slatina, 31. oktobra. V ponedeljek smo poročali, da so našli blizu Gornjega Sečovega mrtvega uglednega posestnika in vinskega trgovca Franca Cvetka. O tem zločinu, ki je zelo razburil javnost, nam še poročajo:

V ponedeljek okrog 6.30 zjutraj so našli med vasio Tržišče in Zgornja Sečova, občina Rogaska Slatina, mrtvega 80letnega zasebnika Franca Cvetka. Starček je ležal na trebuhu, obraz je bil pa zarit v blato. Na glavi je imel majhna rano, očitno zadano s topim orodjem.

Orožniki iz Rogaske Slatine so takoj odšli na kraj zločina in obvestili sodno komisijo, ki je prišla iz Rogatca in odredila obdukcijo trupla. Pri obdukciji so ugotovili, da je dobil Cvetko lažji udarec po glavi, zaradi pretresa možganov se je onesvestil in padel tako nesrečno na obraz, da se je v blatu zadušil.

Orožniki iz Rogaske Slatine in vse bližnje okolice so že dva dni na delu, da pojasnijo zagonetno zločin, vendar se jim to še ni posrečilo. Kakor pripovedujejo ljudje, je imel pokojni Cvetko pri sebi večjo množico denarja in je bil tudi namenjen izterjati denar. Nekaj denarja so sicer dobili pri njem, kolko je pa imel, seveda ne ve nihče. Po vseh znakih sodeč gre za roparski umor, mogoče je pa tudi, da ga je nekdo ubil iz osvete.

Dolgost življenja našega je kratka

Pavla Andrejeva:

Lučka na grob

Prizgimo luči, prizgimo. On, ki je bil naša luč, je ugasnil. Ugasnil je svetilnik na morju, zatonila je zvezda vodnika. Tema nas je objela in pogrežila v noč. Prizgimo luči, da nam bo svetlo in toplo.

Prizgimo srca, prizgimo, da bo po vsej naši domovini od vzhoda do zahoda zagorel in sam kres, in sam plamen. Njemu v slavo — Njemu v spomin.

Ljubljana, 31. oktobra.

Ljudje se tako krčevito oklepajo življenja, zlasti dandanes, da na smrt nihče ne misli. Marsikomu se zdi najpomembnejša stvar naravna filozofija, da človek živi tako malo časa, da na smrt ne utegne misliti. Vendar tudi meščani, ki gledajo na smrt kot na vse drugo, ker ne dojemajo več ničesar tako globoko, kot se povsem naravni ljudje — mislijo vsaj enkrat na leto nekoliko bolj na mrtve, če že ne na smrt samo. Sicer ima tudi praznik mrtvih nekaj oficijelno hladnega in tradicionalno običajnega na sebi in ne najde v kulturi kakor ne v subjektivni bolesti izraza in pomena veličastja smrti ter tragedije človeštva. Na pobeljene grobove pomisli, ko ljudje žalujejo kot na povelje le ob prazniku mrtvih, saj mnogim najbrž nikdar ne pride na misel smrt, ker žive, kot da bodo živeli večno. »Dolgost življenja našega je kratka.« in brezpomembno je življenje posameznika, najsi se tako hlata po vsem, kar mu lahko nudi. Toda, ali kdo pojde na pokopališče s to mislijo?

Fantastična strašna pušča

je pokopališče pri bivšem Sv. Krištofu. Življenje je prerasko smrt, mesto se je začelo širiti okrog in okrog pokopališča, hiše so začele obkrožati njivo smrti kot vojska trdnjavo. In »trdnjava« se je začela rušiti. Čudna je primera s trdnjavo, ko govorimo o pokopališču, toda ne moreš se ubraniti vtisa, da gledaš nekakšno porušeno trdnjavo, ko vstopiš na naše staro »pokopališče«.

Da pokopališče v narekovanju, kajti ta pušča je že mnogo bolj pust kot je lahko najbolj žalostno pokopališče. Zalosten si lahko tu, a pietetni čut se ti ne more vzbuditi. Zdi se, da so od tod odstranili vse, kar bi naj ublažilo človeška čustva. Polovica pokopališča je v pravem pomenu besede v likvidaciji. Na tisoče kubičnih metrov blata iz Ljubljane je leži na njem. Po visokem nasipu bo držala čez široka cesta proti Sv. Križu. Okrog 4 m pod ravnino ceste bodo pošle pozabljeni, zasuti grobovi. Vendar zdaj še ni nasipane niti polovico ceste. In tudi križi in nagrobni stojiše se tu in tam. Okrasno grmičevje se davi v plevelu. Ciprese, okusne, kot da so jih bombardirali. Na koncu kostanjevega drevoreda, ki drži počez pokopališča, da je puščobna postrost še večja — stoji razpadajoča mrtvašnica. Mrtvašnica in podganje gnezdo. Bajestovna mrtvašnica.

Druga polovica pokopališča ni tako nazorna slika bojišča. Plevel se še ni tako razpasel, razvalin je nekoliko manj. Vendar je tudi tu mnogo izpraznjenih grobnic. Največ so jih izpraznili letos, ker menda nameravajo nekaj spremeniti pokopališče v park. Tako gladko pa to ne pojde. Tu in tam ljudje čistijo grobove. Malo jih je; mesto živl naglo in redki meščani se še spominjajo na starih pokopališču pokopanih svojcev. Stare mamice kleče na vlažni zemlji in pulijo travo. Mladši ljudje tu ni, razen fantičev, ki se ponujajo, da bi urejali grobove. A tu je slab zaslužek, vendar fantazija, ki se spreha med grobovi, nič ne more, da bi si življenja modernega slagerja. Gardni oficir... Da, in sveta preproščina.

Cerkev pri cesti, ki se je letos prelevila v župnijsko cerkev, je kulisa, ki skriva nekoliko žalostno puščo, toda najsi bi bila še tako lepa, bi ne mogla skriti in ne odtehtati dvakrat žalostnega pokopališča in naše sramote.

Pri Sv. Križu

je pravi pravcati delovni trg, veliko, velelemestno avtobusno postajališče, pokopališka industrija in veliko središče beračev. Prav dobro čutiš, da si med živimi, ko ti na cesti Med hmeljniki zastavljajo neprestano pot ter ti ponujajo cvetje, vence, sveče, pesek... V dolgi vrsti je ob cesti več kupov dolomitnega peska, ki so ga pripeljali v Ljubljano največ kmetje iz Dolenjskega. Še daljša je pa vrsta stojnic, kjer prodajajo sveče in kostanje. Poleg imajo razloženo po tleh zelenje in vence kmetice. Nezaposleni bi radi prekopavali ter urejevali gomile. Odrasli in otroci, fantiči in ženske se ponujajo v delo. Največ jih je na pokopališču pri vhodu. Še nikdar se ni ponujalo na pokopališču v delo toliko ljudi.

Večina grobov je pa že urejenih. In meščani sami po večini oskrbujejo grobove. Le pri grobnicah so zaposlene služkinje. Umivajo kamen, da se bo bleščal, ko bodo hodili od groba do groba ljudje, ki tudi tu gledajo s tiho zavistjo na druge grobove. Tudi dame prekopavajo prst in baš si ena čisti nohte. Ljudje smo pač povsod ljudje. Povsod je živahno, to ni več

Naj zvone zvonovi ob vasi do mesta eno samo melodijo. In naj odmeva od gora v dolino en jek — jek njegovih zadnjih besed: Čuvajmo Jugoslavijo.

Črne zastave vtrajajo v vetru in črna žalost domuje po naših hišah. Susajajoče so nam besede in tihi koraki, da ne moremo veličastva te žalosti. Ves ta čas je en sam velik petek, en sam velik grob.

Kako nam je ljudje božji na tem grobu? Stisnjene so naše pesti in kot stebri noge. In solznih oči svigajo bliski, a na ustah pečat miru. Ni še prišla ura, naša ura, — a na vzhodu se drami zarja.

Danes je vseh mrtvih dan. Romali bomo na grobove naših dragih, da se jim poklonimo in potočimo solzo v ljubezen in spomin. Okraski bomo njih zadnje domove s cvetjem in lučkami, da jih pozdravimo in počastimo.

Danes ima vsakdo izmed nas en grob več. Grob ljubezni in globokega spoštovanja. Ko bomo pržigali lučke, pržigimo na vsakem grobu še eno lučko in dodajmo ji večico zelenja za našega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja!

Šopek na kraljev grob

V grobnici temni zdaj kraj naš počiva, a v duhu je z nami in čuva nad nami Njegov blagoslov: »Čuvajte mi Jugoslavijo!« J. V.

njiva miru. Pri vhodu je celo hrup, kjer se toliko ljudi ponuja v delo. Oglašje se še zvonovi, ko že prodirajo zvoki žalne koračnice na pokopališče. Takoj za pogrebom rezervnega oficirja prihajajo v sprevodu z malo belo krsto, a ljudi je toliko še drugih, vozov, avtomobilov itd. pred cerkvijo, da se žalost meša med smeh in prodajalčevski hrup. Ostro je odjeknila salva nad svežim grobom, medtem je pa jokala mati nad grobom svojega sinčka tako, da ni več ni slišala ne videla.

Povsod so ljudje na grobovih tako zaprti v delo in morda tudi v spomine, da jih nič ne moti, tudi dež ne, ki škropi kot bi rosile solze. Depresija je v ozračju in v ljudeh, a ljudje so navidez bolj mračni kot žalostni. Na mnoge tudi legajo, kot morja, dnevi, ki so sicer mračni, ne le ob vseh svetih. In vsak si želi, četudi ne povsem zavestno, več svetlobe optimizma ter vere v bodoče dni da bi se mu ne bilo treba več smejeti prisiljeno, ko se vrne s pokopališča, ali, ko se zave, da je naše življenje kratko, kratko — pa vendar tako prazno ter zgrešeno.

Žalna svečanost vrh Škrlatice

V soboto popoldne so se napotili v Vrata člani jeniške »Skale« in SK Bratstva Ravhekar Tomaž, Lukman Pavel, More Andrej in Smolej Slavko z namenom, da iz Vrat naskočijo naslednji dan veličastno Škrlatico, da na njej položijo prisego vernosti in zvestobe Nj. Vel. kralju Petru II. Na dan, ko so po vsej državi prisegli sportniki zvestobo novemu kralju in da obenem položijo pred križ venec vsem žrtvam planin za praznik Vseh svetih.

Skupina plezalcev je krenila v nedeljo zjutraj ob 2. iz Aljažvega doma v Vratih, da ob svitu dneva naskoči drugi najvišji vrh Julijevih alp. V jutranji zori so žareli pomolni vrhovi naših gor, ko so začeli, opremljeni z vrvmi, cepini in derezami,

plezati in dosepeti so po 12urni naporni in sila nevarni boji na vrh. Skoraj vsako stopinjo so morali v stenah iskati v snegu in ledu in morali razkiti sneg, ker pred njimi v novem snegu še nihče ni prešel na vrh.

Na vrhu križa so razobesili 3 metre dolgo in 80 cm široko črno zastavo, na kateri se blesti bel napis »Čuvajmo Jugoslavijo!«. V spominskih knjišču so se zapisali, da so v počastitev spomina blagopokojnega kralja Aleksandra I. ter dolžni vernosti in zvestobe Nj. Vel. kralju Petru II. izobesili zastavo na vrh Škrlatice ter spodaj napisali še naslednje vrstice: Pozdravljen v tugi Ti naš oče Triglav, povej jim tam, ponosnih bomo glav breznil domovino. Čuvajmo Jugoslavijo! Ob vnanost velikega križa pa so položili vel venec v spomin vsem žrtvam naših planin.

Z vrha Škrlatice se dobro vidi, kako vtraja črna zastava na Aljaževem stolpu vrh Triglava. S tem načinom čim so jeniški alpinisti na lep način dokazali domovinski čut ter počastili spomin velikega vladarja in poudarili vdanost in zvestobo novemu kralju Nj. Vel. Petru II. Zastave na vrhu Triglava, črne peski in Brane v

Kamniških planinah so dobile v zastavi, ki plapolja na vrhu velikega Škrlatice, vredno posestrimo, ker skupno oznanjajo svetu globoko vdanost do vladarja in velike ljubezen sinov planin do lepe domovine.

Novomeško in šmihelsko pokopališče

Novo mesto, 31. oktobra.

Novo mesto ima dve pokopališči, od katerih so pa začeli staro že pred leti opuščati, zdaj ga počasi rušijo in preuredili ga bodo po novem regulacijskem načrtu v lep park, ki bo nosil ime pesnika Ketteja. Na našem nekdanjem pokopališču je pokopanih mnogo naših zaslužnih mož, med njimi bard Gorjancev Janez Trdina, katerega spomenik bo stal tudi v novem parku. Splošna želja pa je, da bi mu postavili dostojnejši spomenik. Na starem pokopališču so pokopani tudi zaslužni profesor in jezikoslovec pater Ladislav Horvat, katerega grob naj prenese na novo pokopališče.

V dolinici pod Marovskim hribom je bilo urejeno novo pokopališče, ki je sprejelo v svoje naročje pred leti umrlega skladatelja Ignaca Hladnika, kateremu bo postavljen spomenik v Kettejevem parku. Na koncu proti Ločni je pa lepo urejeno vo-

jaško pokopališče, kjer počivajo žrtve svetovne vojne. Naša mlaka inteligenca pa zahaja na grob pokojnega profesorja J. Kovača, odličnega pedagoga ter vzornega sokolskega prosvetarja.

Tudi naše sosedom šmihelsko pokopališče je zadnji dom nekaterih pokojnih, ki nam je dolžnost spominjati se jih. Tu je pokopan znani tiskar Ivan Krajec iz Novega mesta, izdajatelj Valvazorjevih ter znanih potrošnih knjig. Mladinskemu pisatelju Janku Lebanu so se prijatelji oddolžili z lepo spominsko ploščo. Poleg ravnatelja Adama Škerlja je tudi počivališče prera- umirlega pesnika in slikarja inž. Zdenka Skaljičevega, ki spi nevzdržno spanje skupaj z očetom Bohušlavom, ravnateljem Kmetijske šole na Grmu. Poleg zaslužnih usmišljenih bratov kandijske bolnice ima svoj grob p. Atanazij Auer, ki se ga s pieteto spominja vsa naša inteligenca, a glavna zanimivost našega pokopališča je pa grob Julije Primčeve. Grob in spomenik sta pred leti že razpadala, ko ga je odkrila in vzela v varstvo bivša operna pevka ga. Zora Ropasova. Na njeno opozorilo je naredil kamnoseki mojster J. Lesjak točno kopjo prejšnjega spomenika z napisom: Julije Edle v. Scheuchenstuel, geb. Primitz, Presidentes-gattin, geb. am 30. Mai 1816, gest. am 2. febr. 1894. Še ruše in Pr. eden. Šmihelsko pokopališče je zdaj prav lepo urejeno.

Stoletnica tvrdke J. C. Mayer

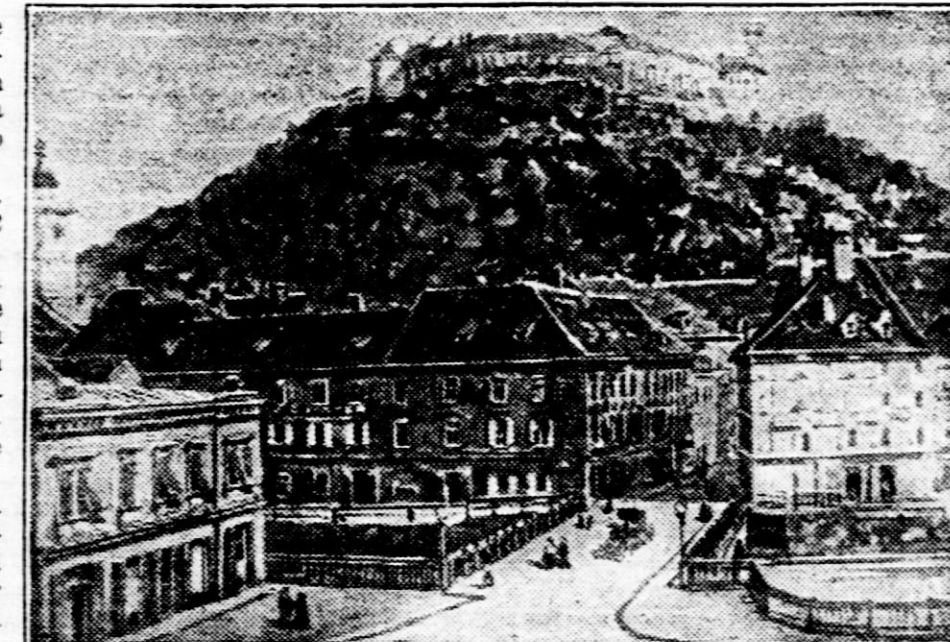
Ljubljana, 31. oktobra.

Dne 1. novembra t. l. praznuje veletrgovina z manufakturo J. C. Mayer v Stritarjevi ulici 6 stoletnico svojega obstoja. Na ta dan je namreč pred sto leti odprl Jakob C. Mayer, po rodu iz Bavarske, svojo trgovino s suknom in krojnim blagom v Spitalski ulici na stari številki 270 (poslej 10) v poslopu sklada starega meščanskega špitala v splošno znani Kresitli. V zvezi s to trgovino, ki je pridelala takoj spočetka s prodajo blaga na debelo, je bila majhna menjalnica, prav na voglu proti franciškanskemu mostu. Tvrdka se je ugodno razvijala in si s svojo solidnostjo kmalu pridobila široki krog odjemalcev. Iz zakona z Ljubljankom Ivanom Sone, hčerko trgovca Martina Sone, se je rodil Jakob Mayerju l. 1841 sin edinec Emerik Mayer, ki je vstopil l. 1859 v očetovo trgovino in jo po njegovi smrti (1876) čvrsto vodil naprej. Posvetil je zlasti veliko skrb razširjenju menjalnice in ustanovil l. 1894 še drugo banko v Gradcu pod tvrdko E. C. Mayer & Comp., ki je poslovala do l. 1908. Udeleževal se je tudi v industriji, bil dolga desetletja upravni svetnik Kranjske industrijske družbe, ustanovil je l. 1867 tvornico za žilnake v tedanji Poljski (danes Komenskega) ulici 3, z Antonom Dekmanom pa je l. 1907 zgradil tvornico papirnatih vrec v Metelkovi ulici.

Po potresu se je Mayerjeva manufaktura trgovina in menjalnica preselila l. 1898 v novo palačo meščanske imovine v Stritarjevo ulico. Ko je banka l. 1902 prenehala, je zajela Mayerjeva trgovina tudi prejšnje bančne prostore v pritličju v Stritarjevi ulici in tako izdatno razširila in modernizirala svoje prodajne prostore.

K očetovemu podjetju l. 1902 je pristopil njegov edini sin Emerik Mayer mlajši, ter ga vodi od očetove smrti (1. maja 1916) do danes. Tudi on se udeležuje v industriji, tako je od l. 1931 glavni družabnik tvrdke Jugo-Rhomberg & Co., tvornice čipk v Zagorici pri Bledu.

Tvrdka J. C. Mayerja je pridobila v sto letih, odkar posluje v Ljubljani, velik sloves in zaupanje med odjemalci in trgovci. Našim narodnim tečajem je bila vedno naklonjena, podpirala je tudi rade volje vsa narodna društva, kadarkoli so iskala podpore pri njej. Ta širokogrudnost tvrdke se je pokazala tudi v tem, da so bili njene uslužbenici in poslovođe izveč ne Slovenci, mnogo izmed njih tudi delavni in navdušeni člani Sokola in Čitalnice (Pavel Drašler, Anton Vrhunc, Ivan Ver-

Jakob C. Mayer, ustanovitelj tvrdke

nik, Jostp Decar, Franc Mulaček itd.). Od te generacije živi in deluje še čvrsto v tvrdki osemdesetletni poslovodja g. Karl Tekautič, ki bo prihodnje leto lahko

slavil šestdesetletnico, odkar je pri tvrdki J. C. Mayer. Tudi mnogo naših trgovcev je izšlo iz vrst trgovskih sodelavcev Mayerjevih, tako n. pr. gg. Ivan Engleberger v Trzinu, Josip Čulha v Ljubljani, Martin Ogorevc v Konjicah, Maksim Domicej, Rakek, Franc Peterkovič v Pregradi, tovarnar Henrik Franci na Prulah, umrl ravnatelj Splošne prometne banke, Henrik Debevec, i. dr.

Tvrdki J. C. Mayer, ki je ostala stoletje vzorno in trdno velepodjetje, delujoče med nami in z nami, čestitamo k izrednemu njenemu jubileju in ji želimo ob njeni stoletnici še nadaljnega krepkega razmah.

Bolnica kralja Aleksandra mučenika

Kranj, 30. oktobra.

Danes ob 18. se je vršila občinska seja, katere dnevni red je obsegal eno samo točko: postavitve spomenika blagopokojnemu kralju Aleksandru Uedinitelju. Predsednik socialnega odseka ravnatelj g. dr. Simon Dolar je nagovoril zbrane občinske odbornike s temi besedami: V smislu brzojavnega odloka g. notranjega ministra glede postavitve spomenika blagopokojnemu kralju se ne smemo prenehati. Tak spomenik mora postaviti ves narod, seveda v najvažnejših krajih. Gorenice žene srčno želja izkazati vdanost in hvaležnost svojemu kralju. Blagopokojni kralj je bil ne samo velik junak, temveč tudi velik socialni človek. V tem duhu moramo tudi mi delati. Dvigati moramo socialno življenje človeka, da bo postal zadovoljen državljan.

Mnoge socialne ustanove, ki so potrebne našemu mestu, bodo nosile ime viteškega kralja. V prvi vrsti nova osnovna šola, za katero imamo že kupljeno zemljišče in zbran denar za prvo etapo posloja. Kranj potrebuje tudi dijaški dom. Koliko dijakov se mora voziti ter se telesno in duševno kvariti. Za dijaški dom je zbrana še polovica glavnice. Tudi novi zdravstveni dom, za katerega je zbrana že tretina denarja, je neobhodno potreben pri tolikem številu industrijskega delavstva. Vse te tri socialne ustanove naj nosijo ponosno ime viteškega kralja.

Največji spomenik pa bo najpotrebnejša socialna ustanova na Gorenškem, ki

bo nosila ime »Gorenjska bolnica kralja Aleksandra Mučenika«. S tem bomo znatno razbremenili ljubljansko bolnico. Zato je g. dr. Dolar predlagal, naj izbere občinski odbor takoj pet mož, ki naj ustanovijo širši odbor za zgradbo bolnice v Kranju. Daše naj občina da v ta namen v proračun za bodoče leto postavko 100.000 Din. Seveda bo naša občina po svojih močeh sprevala tudi za spomenik, ki ga bo postavila vsa banovina v Ljubljani. Oba predloga predsednika socialnega odseka sta bila soglasno sprejeta. Državni uradnik, ki pa noče biti imenovan, se je zavezal, da bo za bodočo bolnico žrtvoval skozi dve leti mesečno po 200 Din od svoje plače, kar je veličastna in posnemana vredna žrtve.

Nato je župan g. Čarlj Pirc poudaril, da bi bilo nesmiselno, da bi občina in mala mesta teknovala med seboj, kdo bo postavil lepši spomenik blagopokojnemu viteškemu kralju. Spomenik mora biti res dostojen spomin. Bodoča gorenjska bolnica ne bo samo lokalnega pomena, temveč bo največje važnosti za vso Gorenjsko. Zahtevata jo zlasti industrijski razvoj in turistični promet. Dolenjska ima kar tri bolnice, Gorenjska nobene. Kranj je dal prvo idejo in prvi denarni temelji. Takoj se mora stopiti v stik z vsemi odločilnimi činitelji, da se bo akcija za postavitve tega velikega socialnega spomenika razširila po vsej Gorenjski. V par letih mora biti bolnica zgrajena.

Iz srede občinskega odbora je bil po sprejetem predlogu izvoljen sledeči pripravljatelj odbor: gg. dr. Simon Dolar, tovarnar Maks Jock, ravnatelj Ivan Količ,

Stane Završnik in inž. Ozbait Gros.

Kranjska občina je s to svojo potezo pokazala veliko hvaležnost in vdanost spomnu blagopokojnega kralja Aleksandra. Gorenjska bolnica bo spomenik, ki bo trajnejši in trdnjši od bronu in kamna, ker bo spomenik vseh gorenjskih dobrih src!

Živilski trg pred Vsemi sveti

Ljubljana, 31. oktobra.

Konjunkturo pred vsemi sveti so hoteli danes ljudje izbrabiti kljub slabemu vremenu. Cvetje in zelenje je skoraj izpodrinilo živila, vendar so se gospodinje precej zanimale tudi za razne dobrote, ne glede na to, da je konec meseca. Kaže, da se bo do nekateri meščani jutri dobro tolažili, da vsi sveti ne bodo preveč žalostni.

Sadja je bilo zopet mnogo kot vedno. Mnogi prodajalci so ga imeli nepokritega, a slabo je šlo v denar tudi suho in lepo sadje. Za jabolka ni več posebnega zanimanja, čeprav jih prodajajo tudi lepe za zimo po zmernih cenah. Tudi kostanja ljudje ne kupujejo več mnogo, ker ni več dober zato se tudi ne bo podražil, razen maronja. Domači kostanj je po 3 Din kg.

Danes je tudi post, ki pa ima pravi pomen samo za ljubitelje rib, ki jih je tudi bilo dovolj na trgu. Največ je bilo sardelice, ki so jih prodajali precej poceni, po 10 Din kg. Tudi tunja je bilo precej, ki ga so gospodinje zljaj ne kupujejo tako, kot so ga pred tedni, ko je bil polovico cenejši. Zljaj ga prodajajo po 32 Din kg. Prvih v tej jesenski sezoni so prodajali sardelice, ki so bile precej lepe, kg po 20 Din. Rednih rib je bilo tudi dovolj za tako mali post.

Vencev in cvetja je bilo danes na trgu mnogo več kot živil. Vendar tudi živil ni primanjlovalo. Ljudje se so pa najbolj zanimali za cvetje in vence. Krizanteme je prodajala skoraj sleherna. Trnovčanka na zelenjadem trgu. Sopki cvetja so bili zaradi tega precej poceni v primeri s konjunkturo. Prodajali so jih še od dinarja naprej, povprečno pa po 2 Din. Vencev je bilo prav tako izredno mnogo, najbrž jih ni bilo še nobeno leto toliko, zato so se tudi nekoliko pocenili, da so bili najcenejši že po nekoliko dinarjev. Prodajalk je bilo preveč, da bi se lahko pohvalile z zaslužkom. Največja gneča je bila okrog vrtnarjev, ki so se letos še posebno dobro zalo. Žili z lepimi venci. Venci na stojalih in v kosaricah so precej cenejši od lani, menda zato, ker je nekoliko oostrejša konkurenca.

Skrajta, skoraj ves trg je bil v zelenju in cvetju, da se je zelenjava kar skrila. Le na perutinskem trgu je bila na prodaj le perutnina in jajca, ki so zdaj malo cenejša, po 12 do 14 komadov 10 Din.

Zaradi slabega vremena danes ni bilo na prodaj krompirja na debelo, pripeljal ga je en kmet, želja je pa bilo nekaj vozov po nespremenjeni ceni.

Nova zadruga

Novo mesto, 29. oktobra.

Včeraj se je vršil v prostorih hotela Kokh ustanovni občni zbor Zadruga druž. nameščencev. V sedanjih kritičnih časih je bila zadruga resnično potrebna in državni nameščenci se imajo pripravljati temu odboru, ki je pripravil vse potrebno za ustanovitve zadruga, zahvaliti, zakaj mnogim bo pomagano, ki so se doslej zamaž ozirali po pomoči pri ostalih sličnih zavodih ali posameznikih. Slične zadruge še ni imela niti Dolenjska, niti Bela Krajina. V zadruge bodo vključeni državni nameščenci iz treh srezov, in sicer: iz novomeškega, črnomeljkega in metliškega.

Občni zbor, ki ga je otvoril agili predsednik pripravljalega odbora g. Ljudevit Koželj, je pozdravil kot savezni delegat iz Beograda g. Ivan Deržić. Povdarjal je v svojem pozdravnem govoru vse prednosti zadruga, udeleževanja, ravno tako pa tudi dolžnosti, ki so vezane z vstopom v zadrugo. Pri našljem dnevnem redu pa je delegat tolmachi posamezne točke pravi. Takoj v začetku oficijelnega dela občnega zbora je bil izvoljen za predsednika zbora g. Koželj, za overovatelja davčni insp. g. Malinger J. ter g. Soban, za zapisničarja pa g. A. Germovšek. Pri pravilih je zlasti važen čl. 45., ki govori o donosih i. fundamenciji zadruga, ter čl. 50. Vsek uradnik je lahko član samo ene zadruga.

V sedanjih praksi pa so se pojavili primeri, da so bili nekateri člani tudi drugih zadrug. Pri tem pa se so začeli pri eni kot drugi. Zato se bo tudi tu vodila v sporazumu z ostalimi kreditnimi zadrugami, kakor je n. pr. železničarska, medsebojna lista. Pravila so bila soglasno sprejeta. Pri debati o posojilu opomni g. delegat, da bo moral pač oni, ki bo zahteval več posojila, plačati tudi večkratni delež, da se zaščiti oni, ki v istem času ne rabijo posojila, pa so vendar plačati enake deleže kot dolžniki. Zadruga sama se sme zadolžiti do največ 10kratnega iznosa zadruga. nega jamstva. Glede posojila posameznikov se je dohodilo, da za prvo leto dobi posameznik največ 200.000. Kar se tiče sprejemanja denarnih vlog v zadrugo, se prva leta od nečlanov vlog ne sprejemajo vlog, od članov pa neomejeno posojilo. Obresti na nevezane vloge znašajo 4 in 1/4 %, na vezane pa 5 %. Pri posojilih se računa maksimum 8 %, nižjo mero pa dovoli upravljalni odbor. Obresti za stalno štednjo, ki je seveda prostovoljna, so pri stalni vezani vlogi 5 %, pri stalni nevezani pa 4 in 1/4 %.

Po nekaterih nadaljnjih točkah so se po dvemurnem odmoru vršile volitve. Predložena je bila lista g. Sobana, na kateri so bili soglasno izvoljeni v upravljalni odbor: svetnik s. o. s. g. Kuder, ravnatelj mešč. šole g. Mervik, vodja zemljiške knjige v p. g. Adamčič, davčni insp. v p. g. Novak in učitelj g. Koželj. V nadzorni odbor: davčni insp. g. Malinger J., učitelj Šterbenk K. in fin. Ozirom. Namestniki za upravljalni odbor: g. Papež, poštni direktor g. Kambič in g. Torkar, namestniki nadzornega odbora pa: inž. g. Verbič in učitelj g. Skebe. Navzočih je bilo precej uradnikov, ki se svedajo važnosti te ustanove. Pripravljaliemu odboru, v katerem so bili gg. Koželj, Kambič, Mervik, Germovšek, Kuder, Oziromč in Adamčič, pa gre vsa čast in hvale.

Čuvajmo Jugoslavijo!

Senzacija dneva!

JUTRI PREMIERA GRANDIOZNEGA VELEFILMA,

Senzacija dneva!

KI REŠUJE TISOČLETNI PROBLEM

ZLATO

BRIGITA HELM
HANS ALBERSSenzacija
naše dobe!

FILM VSEBINSKE IN TEHNIČNE DOVRŠENOSTI.

ELITNI KINO MATICA

DNEVNE VESTI

— Iz državne šolbe, v višjo skupnost je pomaknjen obrtni učitelj na tehnični srednji šoli v Ljubljani František Beran, za policijske stražnike pripravnike v 3. skupini zvaniknov so imenovani pri upravi policije v Ljubljani: Viktor Fajon, Adolf Kuznik, Friderik Kuznik, Ivan Sušteršič in Franc Žužek, pri predstojništvu mestne policije v Mariboru Ivan Karnekar, Stefan Peicer, Anton Susman, Alojz Širaj in Alojz Stante.

— Obsojeno izdajstvo dr. Paveliča in dr. Budaka. Advokatska komora v Zagrebu je na svoji skupščini obsodila izdajstvo bivših svojih članov dr. Ante Paveliča in dr. Mile Budaka, kar je prišlo tudi v zapisnik.

— Prepovedani publikaciji. Notranje ministrstvo je prepovedalo prodajo in širjenje tiskovine »Sfinga« in polmesecnika »Nova Štampa« št. 3 z dne 15. t. m., ki sta izšli v Zagrebu.

— Iz »Stužbenega lista«. »Stužbeni list kr. banske uprave dravske banovine« št. 88 z dne 31. oktobra objavlja proglas kraljevskega nameštstva, zakon o raznih konvencijah med kraljevino Jugoslavijo in kraljevino Rumunijo in objave banske uprave o pobranju občinskih trošarin v letu 1934.

— Bogat lov tunov. Iz šibenika poročajo, da so ujeli ribič iz Zatonu v pone- deljek 2000 tunov. Mnoge ribe tehtajo nad 100 kg.

Nosečim ženskam in mladim materam pomore naravnata »Franz Josefova« grenčica do urejenega žoloda in črevesja. Glavni zastopniki modernega zdravilstva za ženske so preizkusili, da »Franz Josefova voda« v največjih primerih učinkuje hitro, sigurno in brez bolečin. »Franz Josefova« voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

— Živalske kužne bolezni v dravski banovini po stanju z dne 10. t. m. je bila v dravski banovini svinjska kuga na 184 dvorah, svinjska rdečica na 52, kuga čebeline zalege na 7, steklina na 2 dvorah in v 1 primeru, perutninska kolera na 3, in konjske garje na enem.

— Zakon o sodnem izvenspornem postopku je izšel iz tiska. Tolmačenje sta napisala dr. F. Zilič, sodnik apelacijskega sodišča, in dr. M. Šantek, tajnik stola sedmorice. Knjiga je trdo vezana v platno, tiskana na finem papirju ter ima 820 strani. Cena 120 Din. Naroča se po povzetju pri Tipografiji dd. Zagreb.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo oblačno, nestalno in deževno vreme. Včeraj je deževalo v Ljubljani in smo imeli do davi 15,4 mm padavin. Najvišja temperatura je znašala v Skopju in Splitu 19, v Beogradu 17, v Sarajevu 19, v Ljubljani 11,8, v Zagrebu 10, v Mariboru 9, v Rogasčji Slatini 7. Davi je kazal barometer v Ljubljani 759,9, temperatura je znašala 8,3.

— Samonor poljske učiteljice na Braču. V Rogasči na otoku Braču se je odigrala v nedeljo pretresljiva tragedija. Na počitnicah je bila s svojo sestro 49 letna učiteljica Amalija Fischbein iz Ljovca. Imela je amputirano desno nogo in že več let jo je razjedal rak. Sirota je upala, da si bo na našem Jadranu pomagala in je več let prihajala k nam na počitnice. Toda bolezen je vidno napredovala in Amalija je bila od dne do dne bolj potra. Končno je obupala nad življenjem in se ustrelila.

— Žrtve eksplozije na rudniku. V zemeljskem rudniku je eksplodiral včeraj zjutraj metan. Eksplozija je zahtevala tudi človeško žrtve. Debeli plast premoga je zasula rudarja Ramo Dizdarioviča, ki so ga prepeljali v bolnico, kjer je pa kmalu umrl.

SAMO ŠE DANES

Vihar strasti

Pretresljiva ljubavna drama, v glavni vlogi slavni Emil Jannings, prvak nemških igralcev. Ana Sten, divna plavalica Rusinja, v vlogi zapeljive in koketne Anje. Danes ob 4. 7. in 9. ob najnižji vstopnici Din 4.50 in 6.50. Telefon šte. 27-30.

ZVOČNI KINO DVOR.

— Z mlekom so gasili požar. V vasi Zlebovi blizu Rogasice je nastal včeraj ponoči v hiši Gavrilca Oreščanina požar. Hiša je do tal pogorela, ker ni bilo vode, da bi gasili. Da bi obvarovali sosedne hiše so kmetje gasili požar z mlekom, ki so ga imeli toliko, da so sproti pogasili iskre, ki so padale na sosedne hiše.

— Smrtna nesreča na Veliki planini. Posestnik Vinko Koe iz Lok je šel v ponedeljek s posestnikom Lovrom Tekaucem nabirati encijan na Veliko planino. Na hudi strmini je pa Koe nenadoma spodrsnilo in zagnalo ga je po senožeti v globino. Ker se ni mogel ujeti, je padel vedno hitreje in naposled je kakih 300 metrov nižje mrtev oblašal. Ko je prišel prijatelj do njeza, ga je našel že mrtvega. Nesrečnejši je zlomil nogo, pa tudi na glavi se je nekoliko potolkel. Pokojni je bil vzoren gospodar, za katerim žaljejo žena in trije nepreskrbljeni otroci.

— 1500 Din vredno suknjo prodal za 50 Din. Včeraj je prijavil policijski poštarnik Leopold Sparhak, da mu je bila okrog 14. z verande v Mostah ukradena 1500 Din vredna zelena suknja. Policijski stražniki so preiskali vso bližnjo okolico in so kmalu nato v neki gostilni na Vidovdanski cesti izledili znanega potepuha Emila Omerzo, ki je bil pijan ko žep. Ko je zagledal stražnika, se je zamejal in delal: »Aha, mene iščete. Saj sem res jaz ukradel suknjo in jo prodal za 50 Din.« Omerza je res suknjo prodal nekemu delavcu na »Stoklajzu« za borih 50 Din, ki jih je potem zapil do zadnje pare. Suknjo je policija vrnila lastniku, Emil bo pa za zimo zopet preskrbljen.

Iz Ljubliane

— Iz Brez aplavza in glasnega odobravanja naj bo dr. Zlatko manifestacija kraljevskega odbora Jadranske straže v Delavski zbornici. Čeprav bodo vsi sotrudiški brez dvoma zaslužili največjo pohvalo, a pomietiti moramo na žalostno obeležje večera, ko bomo vse svoje občutke strnili edino v počastitev spomina Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Njemu bosta svojo največjo umetnost posvetila Akademski pevski zbor in železničarsko glasbeno društvo »Sloga«, ki bosta izvajala najslavnejše žalostinke svetovne literature, in edino v Njegovo počastitev bosta govorila predsednik Josip Pogacnik in pisatelj Pinčgar. Tudi občinstvo naj s pieteto vpoštevata dostojanstvo žalne prireditve ter naj pride v dvorano še pred 20. uro, saj ne bo vstopnic za določene seje. Iz srca radi so se pisatelj Pinčgar in umetniki Akademskoga pevskega zbora ter »Sloga« odzvali povabilu k sodelovanju in odklonili tudi kakršnokoli nagrado, zato naj pa tudi občinstvo po njihovem zgledu pomaga z največjo udeležbo do čim najbolj veličastne žalne svečanosti, ki jo bo oddajal tudi radio. Članstvo JS se udeležiti prireditve z žalnimi znaki JS, ki se dobe v pisarni v IV. nad. palače Ljubljanske kreditne banke in tudi v Delavski zbornici pred pričetkom komemoracije.

— Velika udeležba pri pogrebu mr. Jakše Boršiča je včeraj popoldne pokazala, kako je njegova mnoga pregodna smrt globoko presunila vse našo javnost. Ker se je pokojni kot oficir udeležil svetovne vojne, je peljala vojska s cvetjem pokrito kisto na lafeti in jo je spremljala častna četa z vojaško godbo in z oficirskim zborom pod vodstvom zastopnika divizijskega komandanta podpolk. g. Jeftiča, a Udrženje rezervnih oficirjev je svojega prijatelja spremljalo skoraj polnočestveno z vsem odborom. Prav tako častno je bilo zastopno Udrženje drogistov, Apotekarska komora s predsednikom mr. Leustekom in podpredsednikom mr. Rihardom Sušnikom, iz Zagreba so prišli predstavniki Zveze apotekarskih sotrudičkov, korporativno so se pa pogreba udeležili seveda člani in članice ljubljanske sekcije Zveze apot. sotrudičkov s predsednikom mr. Krautom na čelu in zastopniki raznih nacionalnih društev. Ob grobu se je od pokojnika poslovila v srce segaajočimi besedami podpredsednik Udrženja rez. oficirjev Josip Pogacnik v imenu rezervnih oficirjev, nato je pa v obširnem govoru slikal pokojnikove zaslugе tankih osrednjega odbora odbora Zveze apot. sotrudičkov in uradnik »Farmaceutskega vestnika« mr. Depeter iz Zagreba, da ljubljansko sekcijo pa mr. Murmajer. Po častni salvi in govorih so pokrili grob šopki in venci.

KAVARNA „ODEON“

ODPRTA DNEVNO OD 8. URE. DNEVNO KONCERT. — CENE KAVARNISKE.

— Popravite nam hodnik! Ko so polagali lani po mestu nova tira za električno železnico, so poškodovali na nekaterih krajih bolni ali manj hodnike za pešce. Medtem pa ko so letos ceste in hodnike vzdolž vse proge popravili, so dočela pozabiti ali prezrili hodnik pred hišo št. 93 na Sv. Petra cesti. Koe tega hodnika je tako pokvarjen, da se težko še kje v mestu dobi niemu enak, kakaj ves je udr in vegast. Razen tega ima le še nekoliko počenih plošč. Človek si kaj lahko nogo polomi, če dobro ne pazi, zlasti ponoči, ko tudi razsvetljava ni zadostna. Ob dežju je pa na tem krajju še stalno velika luža, ki se ji morajo ljudje umikati na sredo ceste. Vsi, ki hodimo tod dan z dnem mimo, prosimo, naj občina hodnik takoj, to je še pred zimo popravijo. Če ne gre drugače, naj se zaenkrat odstranijo vsaj vse plošče in nasuje ob vse dolžini hiše pesek, kakor se je na primer ob hiši, ki toji na vogalu Poljanske ceste in Ambroževega trga, kjer je zmanjkalo plošč za kakr ti metre hodnika!

— Iz uraditve našega trga. Citatelj nam piše: Vprašanje ureditve stojnice na našem trgu sili vedno bolj v ospredje. Po mojem mnenju bi jih bilo treba premestiti na drugo stran Ljubljane, ker bi se že itak široki Sv. Petra nasip še razširil, če bi se dvignil obrežni zid ob Ljubljani. Tukaj bi bile stojnice v eni dolgi ali v dveh krajših vrstah. Pogacarjev trg naj bi se povsem izpraznil. Stojnice za sadije bi bilo treba premestiti na kraj, kjer stoji zdaj mesarske stojnice. Pogacarjev trg bi služil samo dopolnaskemu prometu. Če bi pozneje ureditve Vodnikovega trga zahtevala prestavitve Vodnikovega spo-

menika, bi ga lahko prenesli na Pogacarjev trg, kjer bi kovanje posekali. Bivša Mahrova hiša naj bi ostala, njena dvorišna stran bi se pa lahko zakrila s novim postopkom. Tako bi postal Vodnikov trg tudi s te strani lepši in dostojnejši, da bi se zgradilo na njem bodi magistratno poslopje. Vse barake na Vodnikovem trgu bi bilo treba podreti in kovanje na Pogacarjevem trgu posekati. Tako bi dobila Ljubljana dva lepa trga.

— Kot nalašč za te dni betonirajo baš zdaj hodnik na Tyrševi cesti ob starem pokopališču, ko je tam najživahnejši osebni promet. Letos bodo morali torej ljudje še brozati po blatu na cesti, ko bodo jutri zopet romali na pokopališče. Vsako leto so se pritoževali nad blatom ob Vseh svetih zlasti na Tyrševi cesti, zdaj pa se še posebno jeze, ker hodnik še ni zgrajen in ker se morajo umikati z njega na prometno cesto. Njihove jeze si pa ne bo vzela nihče k arcu ter je tudi veseno, če si žele ali ne vsaj najskromnejši hodnik ob vseh dolžini cesti, ki držita na pokopališče. Res je prava posebnost celo za Ljubljano, da ni hodnikov ob najživahnejših cestah, kjer so ljudje ob Vseh svetih celo v smrtni nevarnosti zaradi avtomobilov.

— Iz Žalna seja ter zaprisega članstva prostovoljne gasilske čete v Sp. Šiški. Prostovoljna gasilska četa Ljubljana VII Šiška je imela dne 22. t. m. žalno sejo v počastitev spomina blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, katere se je udeležilo celokupno redno članstvo. V izbranih besedah je poročal tov. Makar o življenju ter težkih borbah nesmrtnega pokojnika za naše osvobodjenje in zedinjenje vse članstvo je pozorno sledilo izjavljanjem tov. predsednika. Nakar je zaključilo to izredno lepo žalno sejo s trikratnim »Slava« na našega blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Uedinitelja. Svečana zaprisega članstva se je vršila dne 25. t. m. Članstvo se je udeležilo prireze v polnem številu ter v paradni uniformi. Predsednik je po kratkem slavnostnem govoru zaprisegel vse članstvo ter obljubil v imenu vseh gasilcev popolno zvestobo in vdanost mlademu kralju Petru II. kakor tudi celi kraljevski družini Karadjodjevičev.

DANES

premiera senzacionalnega velefilma

Prerije v plamenih

To je delo, ki zasluži naslov senzacija

ZVOČNI KINO IDEAL

Predstave danes ob 4. 7. in 9.4 uri,

jutri pa ob 3. 5. 7. in 9.4 zvečer.

— Iz Na žalnem koncertu, ki ga priredi Glasbena Matica ljubljanska v petek, dne 2. novembra ob 20. uri v veliki unijski dvorani nastopi godalni orkester v tako velikem številu kakor do sedaj še na nobenem koncertu. Nastopi okrog 50 članov in sicer 14 I. violini, 12 II. violini, 8 viol. 3. čelov in 4 kontrabasi. Vse skladbe, ki se izvajajo, so skrbno izbrane iz resnega umetniškega svetovnega sporeda. Poleg domačih dveh Adamičevih skladb, so na sporedu dela Čajkovskega, Rebičova in Saint-Saens. Orkester vodi g. L. M. Škerjanc. Prvi del koncertnega sporeda pa izpolni pevski zbor Glasbene Matrike, ki zapoje eno največjastnejših srbskih žalnih skladb, Hrističev Opelo, pod vodstvom ravatelja M. Polića. Vstopnice za žalni koncert se dobivajo v Matični knjižnici, sedeži od 6 do 25 Din. Stojlišča po 3 in 5 Din. Vse sloje ljubljanskega prebivalstva vabimo na žalni koncert v počastitev spomina blagopokojnega kralja Aleksandra I.

— Iz Stoti nastop g. Hanžiča Ferda. Pri sobotni predstavi »Rokovnjačev« v šentjakobskem gledališču odigra g. Hanžič Ferdo kot Obloški Tonček svoj stoti nastop. Hanžič je eden najmarljivejših in najposobnejših igralcev šentjakobskega odra. V nedeljo 3. novembra ob 20.15 se igra ponovi Pevske točke, ki so vpletene v dejanje, je uglašil Viktor Parma. Predprodaja vstopnic od sobote dalje od 10. do 12. in od 15. do 17. ter eno uro pred začetkom predstave.

— Iz Začetniški plesni tečaj »Jenkovske šole v Kazini« bo drevi ob 20. mestu jutri. Novinci — posebno se dame vabljivi — v soboto 3. nov. prva večerja-perfekcija za spretnostne plesale. Posebne ure in informacije dnevno od 11. do 13. in od 15. do 19. ure.

— Iz Komemoracija za pokojnim dr. Oražnom bo v petek, 2. novembra ob 11. dopoldne na grobu pokojnega dr. Oražna na pokopališču pri Sv. Križu. Za vse akademike, ki uživajo kakor podporo od ustanove O.D.D., je udeležba častna dolžnost.

— Iz Glavna bratavska skladnica v Ljubljani se bo v ponedeljek dne 5. novembra preeslila iz dosežanjih uradnih prostorov v Dvorkovi ulici šte. 10 na Vrtačo št. 4. I. nadstropje. Zaradi preselitve bratavske skladnice v dne 3. do 6. novembra ne bo sprejemala strank.

— Iz Danes ob 14.15 in na dan Vseh svetih ob 11. uri bo ZKD predvajala prvi govorci film z Greto Garbo (imenovana švedska sfinga) »Ana Christie«. Ta film pomorščakov in ribičev, katere ona najbolj ljubi, jo je prisilila, da razkrije svojo dušo.

— Vstopnina je pa tako nizka 3.50, 4.50, 5.50, 6.50, da je ogled tega filma vsakomur mogoče. — Torej hitite da ne zamudite!

— Iz Očala, daljnogledi, barometri, fotoaparati itd. najugodnejši nakup pri Fr. P. Zajcu, izprašanem optiku. Ljubljana, Stari trg 9. Ceniki brezplačno.

SOKOL

— Sokolski oder na Viču obvešča cenio občinstvo, da je vprizoritev igre »Mlinar in njegova hči« preložena. Zdravo!

SPORT

— LZSP — Seja tehnične odbora v petek ob 20. uri v damski sobi kavarne »Emona«. Ob 20.30 istotam seja upravnega odbora. Bodite točni. — Tajnik I.

— SK. Ilirija — smuška sekcija. Ker v četrtki gimnastični radi praznika odpade, je dopolne kondicijski marš Zbirališče ob 1/2 8 uri zjutraj pri letnem gledališču za Tivolskim gradom. Povratek okoli 1/2 12. ure. Vodi g. Osterman. Obvezno za dame in gospode. Danes ob 19. uri seestane sekcijekega članstva v klubski sobi kavarne »Evrope«. — Natelnik.

Pogumen lovec.

Gospodar Gospod baron, tamle bodo živje raje! Le nade! — Kaj mislite, da se jih bojim?

Samo še danes

najsenzacionalnejša premiera sedanosti ob 4. 7.15 in 9.15 uri.

FILM RESNICE, NAJVEČJE DELO TE VRSTE!

JAZ SEM BEGUNEC

(SPOVED UBEGLEGA KAZNENCA)

Po romanu, ki je izhajal v »Politika«. V glavni vlogi Paul Muni.

Predstave na Vse svete ob 3. 5. 7.4 in 9.4 uri zvečer

ELITNI KINO MATICA

Predprodaja vstopnic od 11. do 1/2 13. ure. — Telefon šte. 21-24.

Slastna pečenka na Kongresnem trgu

Vesela zgodba o nedeljskem lovcu Korlinu, ki je »izgubil« v mestu kupljenega zajčka

Ljubljana, 31. oktobra. Prav za prav smo zopet sredi najstrožjega posta, ko je da pregrešno misliti na pečenke, kaj šele, da bi se mastili z njimi. Vendar včasih nanese baš ob največjem postu, da se mora - reporter baviti z naj-mastnejšimi zadevščinami. Vsemu svetu mora zapisati ob tej priliki, da pri nas leže pečenke sredi ceste, da se cedita med in mleko po ulicah. Kar se tiče mleka, je treba stvar vzeti doslovno. Pretekli teden je bila Aleksandrova cesta poplavljena z njim, kar pa ni niti senca v primeri s senzacija, ki jo vam imamo čast zdaj pripovedati.

Iz znanstivega vira smo zvedeli, da se je v nedeljo naš najboljši nedeljski lovec Korl opogumil ter jo mahnil nad zajce na Dolenjsko. Toda samo to, nadaljnji razvoj zgodbe smo si morali konstruirati. Hudo je, da moramo izdati skrivnost, toda zgodba mora imeti tudi glavo, ne le repa.

V nedeljo je bilo precej megleno, kar ni šlo v račun nedeljskim lovcom. Kako bi naj človek ob takšnem vremenu streljal, ko ne razločiš v gozdu niti drevesa od drevesa! Seveda, nedeljskim lovcom je vse mogoče. In nekateri so se tolažili s Korlom vred, da zajci ne bodo mogli bežati, saj se ne bodo mogli preiniti skozi tako gosto meglo. Korl je pa bil neposlovno vesel megle, čeprav je kazal skrben obraz. Ni vrag, tako gosta megla pa tudi ni, da bi človek ne našel delikatesne trgovine! V nedeljo dopoldne so doslej prodajali dopolne mesarji v modernih mesnicah tudi divje zajce in nedeljski lovci prav dobro poznajo takšna lovišča. Pretekla nedelja je bila zadnja, ko so prodajali dopolne meso, zdaj je sezona minila za nedeljske lovce, ki se bodo morali pozanimati za trofeje odslej že ob sobotah, če bodo hoteli ohraniti svoj ugled.

Naš junak si je oprtal kapitalnega zajca ter jo mahnil z njim čez Kongresni trg proti Vegovi ulici. Nenadoma so ga napadle njegove Diano muhe in je zbežala proti realdi, da se pozdravi z jazbečarjem prijatelja Jake. Korlu je zastala sapa, kajti Jake pozna njegovo Diano ter se mu ni mogel več umakniti. Lovska trofeja se mu je izmuznila sama od sebe na tla sredi Kongresnega trga. Bil je že zadnji čas, kajti naslednji trenutek je Jake opazil Korla, ki se je seveda sšno razveselil prijatelja. Krenila sta na prijateljski pomek na Rimsko cesto. Korl se ni upal niti ozreti, bal se je pa nepopisno, da bi Diana ne privlekla zajca za njim, kajti tedaj bi

ne kazalo drugega kot udreti se v zemljo. Pomislite, lovski čast!

Ob 11. so bili zbrani v Zvezdi penzijo, nisti polnočestveno. Pihali in dihali so v vremensko hišico, da je termometer nalezel vročico. O samih resnih zadevah so se pomenkovali ter skidepali in ugibali, kdo bo dal popoldne za pijačo. Ta in oni si je tudi skrivaj pritegnili pas. Nekateri so pa rožljali z denarjem, kar si lahko mislite. Toda najhujše je, če nimajo v prestrasu nobenega lokalnega dogodka. Nenadno se je razlegel po trgu divji lajež.

Na trgu je plesal okrog nekakega zavijaka hud voljak. Ko le ni nehal tuhtiti, so penzijo zasluhteli dogodek, a niso si upali v bližino zavijaka, ki ga je naskakoval pes. Iz papirja je kukalo nekaj krznov podobnega. Ko je pes sprevidel, da je njegov nasprotnik nenavadno miren, se je priplazil do njega ter ga najbolj oprežno povohal. In zdaj so se zabele kolone.

Pes je hlastajoč odtrgal zajcu glavo. Sredi trga se pa ni čutil varnega, zlasti, ker so penzionisti opazovali s takšnim zanimanjem masakriranje. Prihuljeno je zbežal z odgrizeno glavo v ozko ulico ob kinu. Kmalu je pospravil »pečenke« s kožo in kostmi. Penzionisti so bili tako presenečeni, da jim ni prišlo niti na misel, da bi pobrali pečenke, ki je ležala sredi trga kot bi padla izpod neba. Pes je pa postal še pogumnejši, ko je sprevidel, da nima konkurence ter se je končno začel mastiti s pečenko sredi trga. Hudo je postalo penzionistom, ki je nekdo pripomnil, kako slastna je zajčja pečenka in kako bi se prilagla baš v nedeljo. Toda pes ni mogel nehati in mu je šla nepričakovano pečenka čedalje bolj v slast. Nazadnje ni ostalo za nesrečno lovsko trofejo niti dike in voljaku se je vlekel trehuh po tleh. Šele tedaj so si penzionisti odmahnil in globoko vzdihnil.

Če misite zadovoljni (namreč prizadeti nedeljski lovci) z verzijo prvega dela zgodbe, si jo preprosto! Okvir pa seveda mora ostati: na Kongresnem trgu leži v nedeljo dopoldne slatno zavito zajček. Neke prijateljke gospodinja moža (nedeljskega lovca) ali dobavitelja, da ji primese zajca. Medtem pa že zavoha lačen pes pečenko na Kongresnem trgu in jo naglo pospravi pred očmi penzionistov, ki še danes objokujejo, da jim je ušel še mrtev zajec, kot (rečimo) objokuje skrivaj zaslišano smolo nedeljski lovec. Naj vam višje sile priznajo s takšnimi Tantalovimi mukami ob koncu meseca, reporter vam ni zmogel.

Iz škofje Loke

— Učiteljstvo škofjeloškega okraja je doprineslo ob času tragične smrti blagopokojnega vladarja več dokazov najglobljejo sožalja in iskrene udanosti Nj. Vel. kralju Petru II. Sožalne brzojavke so bile odposlane Nj. Vel. kralju Petru II., Nj. Vel. kraljici Mariji in Nj. Vls. knezu Pavlu. Sekcija JUU v Ljubljani pa je prejela naslednje sožalno pismo: Učiteljstvo, udruženo v JUU, sresko društvo v škofji Loki, izreka najgloblje sožalje ob smrti našega herojskega vladarja, Viteškega kralja Aleksandra I. Uedinitelja in obenem prisega: Cuvajmo Jugoslavijo! Ustmeno so bili izrečeni izrazi udanosti in zvestobe sreskemu načelniku g. Ivanu Legatu. Žalna seja, upravnega in nadzorstvenega odbora in komemoracija pa bodo na prvem društvenem zborovanju v novembru.

— Gabrška šola še vedno zaprta. Gabrška šola, ki je bila zgrajena z največjim samozatajevanjem in žrtvami vse zmlinske občine, je zaprta in otroci so že dva meseca brez pouka. Ljudje so upravičeno nezadovoljni, ker se vprašanje učnih moči na Gabrku le predolgo zavlačuje. Ker nove učiteljske dvojice, ki je imenovana k nam od Sv. Jošta nad Vrhniko, še ni na šolo, dočim je morala sedanja šolska upraviteljica na Brezovico, je prevzel ves inventar krajevni šolski svet, kar pa je zelo mučno, ker je šola zaenkrat prazna. Občina pošilja vsak večer nekoga za stražo, toda to stanje ničkar ne more trajati dolgo, ker je z vsakim dnem zavlačevanja izguba za mladino naravnost nenadomestljiva. Nujno prosimo prosvetno oblast, da pošlje v Gabrk učne moči, da se bo zopet lahko pričelo z rednim šolskim delom.

— Lažjivi elektrifikator. V soboto se je oglasil pri posestniku Franciški Kavčičevi na Godešiču ključavničarski pomočnik Alojz J. in se predstavil kot elektro-monter, češ, da hoče urediti v hiši vso električno napeljavno. Kavčičeva si ni dala dvakrat reči in je dovolila, da je začel pregledovati napeljavo. Slednjega je pretkani Lojze zahteval 40 Din, češ, da drugače vodov ne more spraviti v red. Lahko verna Kavčičeva je denar neznanu res izročila, obenem mu pa posodila kolo, da bi se lahko odpravil v škofjo Loko — kakor je možakar trdil — po potrebno blago. Mož je sedel na kolo in se odpravil proti škofji Loki, toda nazaj ga ni bilo in šele

tedaj je spoznal Kavčičeva, da je grod opeharjena. Pa se Lojze ni doigo veselil svojega »politikca«, kajti po opisu, so orožniki se istega dne fanta izsledili in mu kolo odvzeli.

— Čevlje je ukradel nekdo iz stanovanja Pečnika Gasperju od Sv. Duha pri škofji Loki. Pa so tatu izsledili v brezposelnem Janezu T., ki je imel zaradi manjših prestopkov že 18-krat opravka s sodiščem. Janez je medtem že prodal čevlje v Binklju za 70 Din. Čevlje je dobil Pečnik nazaj, škodo ima pa seveda on neprevidez, ki je kupil čevlje od neznanega človeka.

Ljubljanska in londonska megla

Ljubljana, 31. oktobra.

Pod tem naslovom približuje v včerajšnji graški »Tagespost« bivši vojak bivšega 27. pešpolka stare avstro-ogrske armade F. K. zamislivo anketo.

O veliki noči leta 1895. je doživel Ljubljana hud potles. Mnogo hiš se je porušilo, ali pa je bilo precej poškodovanih. Da je potres zahteval tako malo človeških žrtve, je pripisati samo dejstvu, da je nastal okrog polnoči. Po potresu je pa prišlo mnogo Avstrijcev, pa tudi inozemcev, da bi si ogledali razdejane. Med inozemci je bil tudi Anglež, ki je stanoval v gostilni, kjer so se običajno shajali častniki 27. polka. Med Ljubljano in Londonom je sicer ogromna razlika, toda nekaj imata skupnega: pruslulo meglo, ki se jeseni vleče nad mestoma. O tej megli sta se torej pogovarjala Anglež in pa neki oficir. Londončan je zatrjeval, da morajo v Londonu meglo često orati s snežnim plugom, da lahko ljudje pridejo skozi njo. A oficir je nazorno dokazal, da se londonska megla še zdaleka ne more primerjati z ljubljansko. Pripovedoval je: Lani v novembru je skočil neki vojak našega polka, ki je bil zaradi zanemarjanja dolžnosti kaznovan, z okna tretjega nadstropja, da bi si končal življenje. Drugi vojaki, ki so bili z njim v isti sobi, se prestrašeni odhiteli po stopnicah na dvorišče pogledat, kaj se mu je zgodilo. Ko so prišli na dvorišče, o vojaku ni bilo duha ne sluha in ko so pogledali kvikšič, so videli, kako počasi in veličastno na meglenem oblaku plava proti zemlji.

Anglež je osramočen ujtih, saj je videl, da londonska megla ljubljanski res ni kos.

Učenjak, ki obuja mrtve

Kaj pripoveduje o svojih presenetljivih poskusih ameriški raziskovalec dr. Cornish

Mladi ameriški raziskovalec dr. R. E. Cornish je delal dve leti poskuse na živalih in končno je prišel do prepričanja, da lahko obuja mrtve.

O tem je tako trdno prepričan, da je že naprosil guvernerje treh ameriških držav, da bi mu prepuščali trupla usmrčenih zločincev, ki bi jih oživljal. Dva guvernerja sta njegovo prošnjo odbila, tretji si bo pa menda še premislil. O dr. Cornishu in njegovih zanimivih poskusih smo kratko že poročali.

Poročevalcu »United Press« je dr. Cornish nedavno opisal svoje poskuse in uspehe. Mrliča začne najprej obujati z umetnim dihanjem, ki ga pa moram izpopolniti z različnimi injekcijami, da začne srce znova delovati. S tem pa bolnika živno tako razburim, da mu moram dati nove injekcije, da zaspi in tako ga moram pustiti.

dva do tri tedne omamljenega, sicer bi bil poskus preveč nevaren. Poleg tega bi začelo srce delovati tako krčevito, da bi obujeni mrlič ne živel več, nego dobrih dvanajst ur. To sem s poskusi že dognal. Končno moram vbrizgati od mrtvih obujenemu jetrni ekstrakt heparina, da se mu ne sesede kri. In tako preostane še ena ovira, krvni pritisk je namreč zelo nizek. Tu si pomagam s transfuzijo krvi. Šele potem je mrtvi obujen.

V poskusih s psi si nisem mogel pomagati s transfuzijo krvi, vendar sem pa obudil psa, ki je bil mrtve že 5 do 6 minut. Pri poskusih z ljudmi bi pa imel na razpolago najmodernejšo aparaturo, asistente in strežnice, tako da sem prepričan, da bi obudil od mrtvih vsakega človeka.

ki bi ne bil mrtve nad četrto ure.

Potem namreč začne razpadati možgansko tkivo in nastane trajna poškodba, ki se ne da več popraviti.

Dr. Cornish je pripovedoval nadalje, kako poskuša dobiti od kalifornijske države na razpolago truplo obesenega zločince. Če ne bo imel zlomljene hrbtnice, bo to »idealno« truplo za njegove poskuse. Zato je odklonil prostovoljno ponudbo 70-letnega Da Wooleya, ki mu je hotel po smrti prepustiti svoje truplo za poskuse. Dejal je, da bi bil to najprej umor in potem šele obujenje. Poskusa na človeku še ni napravil, vendar je pa že zanesel hud spor med pravnikom in duhovnikom.

Ravnatelj kalifornijskih jetnišnic F. Sykes trdi, da bi morali od mrtvih obujenega zločince znova usmrtiti, dočim trdi šef ameriškega kriminalnega zavoda A. Bruce baš nasprotno: On pravi, da je tak človek svojo kazen že prestal in da bi ga morali pustiti pri miru, pa naj bodo njegovo zločino še tako težki. Oglasil se je pa tudi zastopnik cerkvene občine Mc Pheeta, ki pravi, da bi ne prijel poskusov dr. Cornisha za obujenje, dokler bi mrlič

ne ležal v grobu tri dni in tri noči, kakor svetopisemski Lazar. Navzlic

vsem sporom je pa svet zelo radoveden, kaj bo dr. Cornish dosegel — ali mu bo Kalifornija izročila usmrčenega zločince, in kaj se bo z njim zgodilo, če ga izroči.

Dr. Cornish je letos spomladi res izjavil poročevalcem lista »Time«, da je zadavil tri pse in jih zopet obudil. V zadnji številki »Time Magazine« pa čitamo, kaj se je z psi zgodilo. Dva sta zopet poginila kmalu potem, ko sta bila obujena in potem sta bila resnično mrtva. Tretji pes je pa odrezal bolje. Počasi se je naučil plaziti se, sedeti, lajati in loviti muhe. Pozneje je začel malo jesti, v prvem tednu oktobra je pojedel 30 gramov mesa na dan. Ne zna pa stopiti na noge in sploh

ni podoben normalnemu psu

kakršen je bil nekoč. Vse kaže, da so bili poškodovani njegovi možgani, čeprav ni bil dolgo mrtve.

»Time Magazine« opisuje zadnji poskus dr. Cornisha, ki ga je napravil v drugi polovici septembra s četrtnim psom v svojem laboratoriju na kalifornijski univerzi v Berkeley. Zadal je psa z vso pozornostjo in z že pridobljenimi izkušnjami in pustil ga je pol ure mrtvega, to se pravi pol ure potem, ko je nehal dihati in pet minut potem ko je srce nehalo utripati. Potem ga je pa obudil. Četrtni pes je drgetal v deliriju. Toda njegov krvni pritisk je naraščal, kmalu je dosegel skoraj normalno utripanje in pes je začel srebati tekočo hrano. Čez teden dni je se počutil že mnogo bolje, kot tretji pes, in dr. Cornish je izjavil, da ga je ta poskus vzpodbudil.

In to bo najbrž vzrok, da je sklenil dati svoje poskuse na razpolago tisku s tako dalekosežnimi zaključki o človeku, kakor smo jih čitali zgoraj. Naj jih človek čita še s tako veliko rezervno, pozabiti ne smemo, da so delali učenjaki na tem polju že prej še mnogo bolj čudne poskuse. Še zdaj namreč gove tkiva živili, ki bi bile zdaj zaradi visoke starosti že večkrat mrtve, če bi jim ne bil takrat prizanesel eksperimentator. Tako goje sedaj v Carelovem zavodu v New Yorku

tkivo kokoši, zaklanih leta 1915.

Nobena kokoš bi ne bila dočakala starosti 19 let, toda njihovo tkivo je še sedaj tako, kakor je bilo v živem telesu, srčno mišičevje se ritmično krči in razširja, živčna vlakna so občutljiva, fibroplaste lezejo itd.

Težava pri obujanju mrtvih je v tem, da se možgani zaduše prvi, da se začne njihovo na yelinu in beljakovinah bogato tkivo takoj razkrajati. In te strani smrti se ni posrečilo premagati niti dr. Cornishu, niti komu drugemu. Če človeka zadušimo, je to takorekoč najčistejša smrt, drugače dobro delujoči stroj se slučajno ustavi. Kaj bomo pa rekli o organski smrti, ki se razvija, pred katero se je neopopravljivo postopoma pokvarila že večina organizma. Tu bi poskusi dr. Cornisha gotovo izpadli negativno.

ko godbo plesnih ritmov je poslušal z veseljem. Posebno čudno je pa bilo, da Haecklovi možgani niso kazali organskih izprememb, običajnih pri starih ljudeh. Bili so kakor možgani 30 do 35 letnega moža. Zato ni čuda, da je bil Haeckel kot 80letni starček še tako čil in zdrav.

Pariz liho mesto

Če pravijo Parizu, da je mesto luči ter sedež mode in ljubezni, lahko tudi pravimo o njem, da je najmirnejše mesto v Evropi. Za to se mora zahvaliti nedavno ustanovljenemu društvu za odstranitev hrušča. Pobudo za to je dal ugotovitev, da pripravi nepotrebne francoski ropot vlad ob 5 milijard frankov. Liga proti ropotu pravi, da se da dobro polovica ropota v mestu odstraniti. Gre v prvi vrsti za direndaj po ulicah, za hrušč in trušč, ki ga delajo avtomobili, motocikli in tovorni vozovi. Ropot zmanjšuje delavno sposobnost, je pa tudi vzrok bolezni in nesreč. Hrušč moti ravno pot misli duševnih delavcev, nenadni in močni glasovi vplivajo neugodno na živčni sistem in slabe njegov odpor proti povečanim zahtevam moderne življenja. Ropot škoduje tudi užesom in slabi telo, ki je potem bolj podvrženo različnim boleznim. Skratka, ropot je nevaren civilizaciji.

S pomočjo oblasti je Liga proti ropotu že dosegla nekaj uspehov. Tako je zopetno življenje lokomotiv skoraj že povsem izginilo. Lokomotive smejo živžgati samo, če je to nujno potrebno, da opozore ljudi na nevarnost. Zdaj je nastopila liga proti hupam, ki grede navedenim Parizanom zelo na živce. Hupje in sirene morajo iz Pariza povsem izginiti. Ker se pa to kar čez noč ne da tako lahko doseči, jih bodo rabili zaenkrat čim manj. Polcija je že določila nekatere pasove tišine, kjer se urijo šoferji, ki radi rabijo hupe, da se navadijo na tišino. Po teh začetnih uspehih lahko rečemo, da bo Pariz kmalu tiho mesto.

Moderna mladina.

Povej mi, dedek, kdaj si postal ded? — Ko si prišel na ta svet, Jurček. — Če bi torej jaz ne bil prišel na svet, bi ti ne postal očečen ded? — Ne, dragi moj. — Kaj mi boš torej dal za to?

Terrorist Evgen Kvaternik, ki smo o njem včeraj obširneje poročali

Strah lažnjivcev

Znani ameriški žurnalista polkovnik Varvin Goddard je prišel v borbi proti zločincem na nov način zasliševanja. Po njegovem mnenju bi policijske oblasti ne smele rabiti brutalnih metod, temveč poseben poligraf. To je majhen aparat, ki ga pritrdijo zaslišancu na roko. Zasliševalec odgovarja na vprašanja in če laže, se to na zunanjo pozna, pač pa nastanejo v notranjosti različni fiziološki procesi, menja se krvni pritisk in vse to beleži aparat. Po zaslišanju se pokaže osumljencu krivulja, ki jo je aparat začrtal in Goddard pravi, da pretežna večina osumljencev pri pogledu na krivuljo prizna laž. Pravilno funkcioniranje aparata je bilo tako dokazano v 1400 primerih in aparat nikoli ni odpovedal, kakor so pokazali drugi dokazi.

Ta izum rabijo tudi velike banke, če katerega izmed svojih uslužbenecv osumijo ponesrebe. V mnogih ameriških bankah so s tem aparatom preiskali vse uslužbence od ravnateljev do vratarjev in aparat je zasačil dobro četrtino pri nedovoljenih manipulacijah. V neki banki so odkrili ponesrebo 5000 dolarjev in iskali so krivca. Zaslišani je bilo po vrsti 56 uslužbenecv in namestu enega defraudanta jih je odkril aparat dvanajst. Devet izmed njih je priznalo manjše ponesrebe, za katere banka sploh ni vedela. Seveda se ne smemo čuditi, da si je pridobil aparat pri bančnih ravnateljih veliko zaupanje. Uradniki nikoli ne vedo, ali ne nalete na izdajalski aparat, kar vzgojno zelo dobro vpliva na nje. Nedolžnemu se namreč ni treba čimprej izvežbati potrebno število mladih moči, ki bodo znale ravnati z novim aparatom. In tako upa na velik uspeh v borbi proti zločincem.

Jeziki v Evropi in na vsem svetu

Statistični urad v Parizu je zbral podatke o tem, kako so razširjeni na svetu poedini jeziki. Ruski jezik govori v Evropi 110.860.000 ljudi, nemški 80.904.000, angleški 47.002.000, italijanski 40.808.000, francoski 99.842.000, poljski 23.117.000, španski brez katalonskega 15.936.000, rumunski 13 milijonov 739.000, nizozemski 11.570.000, madžarski 10.190.000, srbohrvatski 9 milijonov 327.000 (Slovenci niso šteti), židovski žargon 7.504.000, češki (brez Slovakov) 7.275.000, grški 6.915.000, švedski 6.432.000, katalonski 5.054.000, bolgarski 4.839.000, danski 3.418.000, finski 3.324.000, norveški 2.755.000, slovaški 2.268.000, turški 12.004.000, litovski 1.936.000, tatarski 1.756.000, slovenski 1.582.000, armenski 1.552.000, albanski 1.514.000, latvijski 1.480.000, estonski 1.093.000, galski 1.059.000, bretonski 1.000.000 in lužiško-srbski okrog 150.000. Po teh podatkih bi bilo Slovanov v Evropi okrog 160.000.000, Germanov 140.000.000, Romanov z Rumuni vred 115.000.000.

Ti podatki pa niso točni, saj ne odgovarjajo niti zadnjemu, niti predzadnjemu ljudskemu štetju. Premizko je vzeto število Čehov, Slovakov, Rusov, Poljakov in Francozov, previsoko pa število Nemcev, Madžarov in Turkov. V pogledu razširjenosti jezikov na vsem svetu je na prvem mestu kitajščina, ki jo govori 400.000.000 ljudi. Angleščino govori 170.000.000, ruščino 121.000.000, nemščino 80.000.000, španščino 65 milijonov, japonsščino 55.000.000, bengalščino 50.000.000, francoščino 45.000.000, italijanščino 41.000.000, turkmensko-tatarsko 39.000.000 in arabščino 37 milijonov.

Iz Celja

—c Hmeljska kupčija v Savinjski dolini je sedaj mirna. Dosele so bile prodane tri četrtine letošnjega pridelka in sicer po 15 do 35 Din kg. Hmeljarji trdno pričakujejo, da se bo kupovanje izboljšalo. V javni hmeljski ozemalovnici so dosele signirali 1.740 bal hmelja po 160 kg.

—c Drvi ob ocmih se bo pričela v veliki dvorani Narodnega doma spominška svečanost Jadranske straže. Na sporedu je govor, deklaracija, nastop godalnega kvarteta Glasbene Matice in recitacija go. vorna zbor. Prireditelj je posvečen spominu blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja.

Zakonec med seboj.

— Več, dušica, ti pa res nimaš poverda pritoževati se. saj ravnam s teboj kakor z angeljem. — Res... skoraj nobene obleke mi ne kupiš.

Položaj v rudarskih revirjih

Najbolj pereče je vprašanje zaposlitve brezposelne rudarske mladine, ki je je mnogo

Trbovlje, 30. oktobra. Vsi znaki kažejo, da se položaj v rudarskih revirjih v zimskih mesecih znatno zboljšal. Že sedaj se je stanje v primeru s tanskim septembrom in oktobrom vidno zboljšalo, saj se je lani v septembru in oktobru delalo pri rudniku le 13 in 15 dni, dočim se dela letos v teh mesecih 19 do 20 dni. Prihodnji mesec pa bodo po vsej priliki še znatno olajšali težko stanje, v katerem je bilo delovno ljudstvo rudarskih revirjev v zadnjih letih. Delovni dnevi se bodo v prihodnjih zimskih mesecih, kakor vse kaže, še pomnožili tako, da si bo prebivalstvo rudarskih revirjev vsaj za nekaj mesecev oddahnilo od morečih skrbí za vsakdanje življenje.

Letošnja zima je po dolgih letih zopet zgodaj potrkala na vrata. Z deljimi občutki smo sprejeli prvi sneg, ki je pred dnevi pokril našo črno dolino in zeleno okolico. Z veseljem smo ga sprejeli zato, ker pomeni sneg in mraz za nas rudarje in vse prebivalstvo v revirjih začetek toplejših dni, ko se bodo praznovale dnevi zopet skrčili in delavski pomožili ter s tem povečal zaslužek delavstva. Na drugi strani pa bo mraz zahteval zopet toplejšo obleko, obutev in druge zimske potrebščine. Toda če bo zaslužek večji, bo tudi ta skrb olajšana, saj že sama zavest, da kriza pojenjuje, četudi le preko zime, navdaja naše delovno ljudstvo z zadovoljstvom.

Vsi znaki kažejo, da bo letos izredno ostra zima, če že ne hujša, pa vsaj taka, kakršno smo imeli leta 1929. Tudi takrat je prav zgodaj potrkala na vrata in je pihala že v oktobru po prvem snegu enako ostra sapa kot letos Rudarsko delavstvo se ostre zime le veseli, ker bo napravilo zopet nekaj več šihov ter si zakrpal v svojem revnem gospodinjstvu vsaj deloma one velike luknje, ki jih je napravila kriza v zadnjih letih Dolga in ostra zima, ki jo napovedujejo letos, seveda vsem ne bo prijala, saj bo hudo zadela reveže, ki si kurjave ne bodo mogli nabaviti in bodo izpostavljeni poleg pomanjkanja še mrazu.

Dolga in trda zima na trdi našim brezposelnim ne bo šla v račun. Dosele so mnogi zaposleni pri raznih javnih delih, tako n. pr. v Podmeji pri rekonstrukciji bano. vinske ceste Trbovlje—Savinjska dolina in drugod. Z nastopom zime pa bodo vsa ta dela ustavljena, ker so dela pozimi v visoki

kem snegu in zatratnem terenu nemogoča. Zato bodo padli ti brezposelni nedvomno zopet v breme občini in javni dobrotelnosti. Sredstva za vzdrževanje javne brezposelne kuhinje so večinoma že izčrpana, tako da tudi tukaj ni izgleda na popliranje. — V javni kuhinji se sedaj prehranjuje le več sto revne rudarske mladine, toda tudi tu grede sredstva h koncu.

V rudarskih revirjih je veliko mladine obeh spolov, ki želijo čaka na zaposlitev. Treba bi bilo najti učnih mest, služb in dela, da se voo to mladino čim prej zaposli. Čakanje v brezdelju čisto le demoralizira tudi najbolj nadebudno mladost. Treba je mladino čim prej privedi v krog koristnih članov človeške družbe. Mnoge ustanove tako v rudarskih revirjih, kakor tudi v Ljubljani in drugih krajih so se prizadevale, da bi se v tem pogledu čim več storilo za rudarsko mladino. Toda manjkala je smotrnejša akcija. Bili so le posamezni poskusi, ki pa niso ostali brez uspeha, zato je verjetno, da bi imela organizirana načrtna akcija sigurno več voljnih uspehov. Nedavno je bila sprožena v raznih merodajnih strani misel, da bi se ustanovila za rudarske revirje posebna borza dela, ki bi oskrbovala predvsem naši brezposelni mladini učna mesta, službe in delo po možnosti izven revirjev. To misel smo že nekajkrat sprožili tudi v našem listu, sedaj so si jo pa osvojili razni odločujoči čimtelji. Kakor se pa čuje, bo ta ideja težko ustvarljiva, ker se ji ponekod upirajo.

Mnenja smo, da bi se v tako važnem vprašanju, ko gre za vzgojo dobrega državljankega naraščanja, ne smele delati ovire, zlasti če obstojajo te ovire v nekaj tisoč dinarjih, kolikor bi bilo treba prispevati k administraciji javne borze dela za rudarske revirje. Škoda, ki bi nastala državi in današnji družbi s pohajkovanjem brezposelne mladine v rudarskih revirjih, bo mnogo večja kot desetkratni prispevek k tej socialni ustanovi, ki se bo v bodočnosti državi in narodu obilno obrestovalo.

Zato naj bi se danes smatralo vprašanje zaposlitve in namestitve brezposelne mladine na učnih, službenih in delavnih mestih izven rudarskih revirjev za najbolj pereč problem rudarskih revirjev, katerega nujna rešitev je eminentnega pomena za bodočnost.

Iz Maribora

— Film o kralju Aleksandru I. Zedinitelju v Grajskem kinu. Z velikim zadovoljstvom so sprejeli Mariborčani vest, da je državna cenzura dovolila predvajanje filma o življenju in smrti viteškega kralja-mučenika. Ta izredno zanimiv film, ki nam bo prikazal zadnje leto kraljevega delovanja za blagor države in svetovni mir, njegovo pot v zavezništvo Francijo in prihod v Marseljo, kjer mu je zločinska roka pretrgala nit življenja, dalje pogrebne svečanosti v Franciji in pri nas in pa film »Čuvajte mi Jugoslavijo« ter »Lepa naša domovina«, bo predvajal Grajski kino od 30. oktobra do vključno petka 3. novembra. Predstave se bodo vršile ves dan, ker vlada za film izredno zanimanje in si ga bodo ogledale med drugimi tudi vse šole.

— Avtobusni promet o Vseh svetih. Avtobusni promet mestnih podjetij sporoča cenjenemu občinstvu, da bo postavil 1. novembra, na dan Vseh svetih, ves vozi park za promet na Glavni trg. Z Glavnega trga na Pobrežje bo odhajal avtobus vsakih 3 do 5 minut, s Pobrežja v Maribor pa prav tako. Da se bo promet lažje razvijal, bo na Glavnem trgu prodaja vozniških listkov in bo stala vožnja za tja in nazaj 4 Din, za v eno smer pa 3 Din. Na dan Vseh svetih se bodo zaradi ogromnega prometa na pokopališču ukinitile, kakor vsako leto, popoldne vožnje v Limbuš, Ruše, Pesnica in Sv. Peter.

— Lažni zdravnik izganjal hudice. Ob lasti je bil prijavljen te dni izredno zanimiv primer premetenega, a naivnega sleparstva. Podjetni J. B. je zvedel, da bolega posestnika J. D. v mariborski okolici že delj časa in ji ne pomagajo nobena zdravila. Navihane je izbral to njeno bolezen. Dal ji je skrivnostno pismo, češ, da ga mora nositi na bolečem mestu, večkrat pa naj to pismo tudi prečita, da bo s tem izgubila hudico iz svojega telesa. Poleg tega je čudodelni »doktor« izročil lahkovernici tudi stekleničko z zdravilno tekočino. No. Vse to pa ne bo nič pomagalo, je zatrjeval sleparsi padar, če ne bo vrgla v določeni razdobjih v bližnji potok vsakokrat nekaj 20 dinarskih kovancev. V tem pa je bilo tudi zdravljenje, seveda ne želeno bolezn, marveč sleparjevega žepa. Ker pa lahkovernica le ni odzdravela, se ji je zdelo zažadava sumljiva in je nesla »zdravilno pijačo« nekemu zdravniku v Ptuj, ki je ugotovil, da je tekočina le pokvarjeno vino. Slepar bo seveda dobil za svoje »zdravljenje« zasluženo plačilo.

— Neareča pri delu. V delavnici državnih železnic na koroskem kolodvoru v Mariboru se je ponesrečil 35letni ključavničar Franc Pichler iz Tezenga. Pri delu je tako nesrečno padel, da si je zlomil levo nogo. Ponesrečenca so prepeljali mariborski reševalci v tukašno bolnico.

— Maks Alsbergov »Konflikt«. V nedeljo 4. t. m. vprizore kot naslednjo novost v Jugoslaviji še neizvajano dramo nemškega dramatika dr. Maksa Alsberga »Konflikt«. V tej drami je Alsberg, ki je užival obnem sloves največjega nemškega odveta, proglasil ljubezen do trpečega človeka, glas vesti in odgovornost pred Bogom in pred samim seboj za merilo vsega dejanja in nehanja postenege človeštva. A kakor mnogim drugim pred njim, se je svet rogal tudi njegovim idejam in sledil je veliki bojevnik za pravico obupal nad človeštvom in nad samim seboj ter prostovoljno odšel tja, kjer vlada večna pravica. — Delo, ki je pisano odsko efekt, pripravlja novi režiser Milan Količ, nastopijo pa Severjeva, Go. rnikšova, Godinova, Skrbliček, Količ, N. krst, Raaberger, Pavle Kovič, Verdonik in Blaž.

— »Hamlet« za Vse svete. Na premiz Vseh svetih ponove Shakespearevo klasično in na mariborskem odru odlično uspešno tragedijo »Hamlet« ki je prav primerna razpoloženju tega dne.

— Protituberkulozni dinar. Z zadovoljstvom ugotavljamo, da imajo Mariborčani izreden smisel za pobiranje zavratne te. tke, saj nabiramo akcija mesečnega dinarskega prispevka za zdravbo azila letničnim bolnikom v Mariboru zadovoljivo napreduje. Meseca oktobra je dosegla zbirka vsoto 127.166 Din. Seveda ta znesek še ne zadostja za uredenjenjem načrta, zato kličemo vsem Mariborčanom: Po začrtani poti naprej in Maribor bo dobil preprotni azil!

— Avtomobil podri kolezarja. V nedeljo dopoldne je na cesti med Slov. Bistrico in Prihovo na nekem ovinku podri avtomobil kolezarja Jožeta Mračnika. Kolezar je tako nesrečno padel, da je zadobil te. ke poškodbe na glavi, rokah in nogah. Nesrečnega je suneč vrgel več metrov naprej in je le izredna sreča, da se kolezar ni ubil. Nezvestnega ponesrečenca so prepeljali v mariborsko bolnico.

— Abonentje, dvignite gledališke izkaznice! Mnogo abonentov, posebno reda D, še dosejati ni dvignilo svojih izkaznic. Ker so s tem že zavlekli prvo predstavo tega abonmana, se ponovno naprošajo, da čim prej dvignete svoje legitimacije.

Iz Metlike

— Vodovodna dela napredujejo. Poročali smo že, da so v Metliki pričeli graditi prepotrebne vodovod. Z delom so pričeli ob koncu avgusta in je sedaj v polnem razmahu. Dnevno je zaposlenih do 20 delavcev. Sedaj kopljejo jarko za vodovodne cevi do rezervarjev. Razdalja od izvirov do rezervarjev znaša blizu 270 metrov, a je delo zaradi skalnatega terena sila neporno. Mine pogosto pokajo in bodo vodovodni cevi prav kmalu položene, ker bodo že te dni s polaganjem pričeli pod vodstvom tehničnega podjetja iz Ljubljane. Dela na zajetju izvira so bila začasno ustavljena, ker voda vre iz globoke nekaj metrov napčinjo iz tal in so bile potrebne močne cepanke, ki sta dve montirani. Kljub precejšnji kapaciteti še vendar le težko zmagujeta izviračo vodo, a dela sedaj vendar tudi na zajetju marljivo nadaljujejo in upamo, da bodo kmalu dosegli čist teren. Zajetje izvira in polaganje cevi bo predvidoma gotovo že do zime.

— Sokolska knjižnica. Sokol v Metliki je končno prevzel vse imetje bivše metliške Narodne čitalnice, s čimer se je sokolska knjižnica precej opomogla in razpolaga sedaj s precejšnjo knjižno blago. Upamo, da bo mešanstvo v zimskih dneh po knjigah marljivo segalo, a Metlikanci in naši rojaki v Ljubljani naj se knjižnice večkrat spomnijo s kakšnim darom. — Knjižnica postuje v postopku osnovne šole, in sicer ob nedeljah od pol 12. do pol 13. ure, a v četrtkih od 6. do 7. ure zvečer.

— Opozorilo občine. Po nalogu arenekega načelnstva se obvešča prebivalstvo da se v slučaju vseh krajevnege odbora proti napadom iz zraka ne sme premikati, nego sme večje opazovanje mirno le toliko časa, dokler se ne laia nalog, da se imajo vsi skriti v pripravljene zaklone. To velja zlasti za otroke ki naj jih starši bozadnevno pouče.

General Francisco Franco

vojda španskih upornikov, ki so hoteli proglasiti vojaško diktaturo pod njegovim vodstvom.

Haecklovi možgani

Možgani posebno nadarjenih ljudi se navadno razlikujejo po velikosti in teži od možganov navadnih ljudi. To je potrdil zlasti znani nemški naravoslovec in filozof A. Haeckel. Njegove možgane je proučil anatom Maurer iz Jene, ki mu je 80letni Haeckel, ko je bil še živ, podaril svojo lobanjo v znanstvene namene, češ, naj jo temeljito prouči. Čeprav je bil slavni nemški naravoslovec orjaške postave in se je dalo sklepati, da bodo tudi njegovi možgani veliki in težki, je vendar presenetilo anatomu, da so tehtali 1575 gramov. Haecklova glava je imela izredno močne kosti, da jim z navadnimi instrumenti skoraj niso mogli do živca.

Nekatere podrobnosti iz proučevanja možganov slavnega učenjaka so prinesle zanimive ugotovitve. Tako je bil »središče glasse« na površini možganov, ki baje odloča o glasbeni narnjenosti in vsem, kar je v zvezi z glasbo, pri Haecklu izredno okrnjeno. Učenjak res ni imel rad glasse, le lah-

Skrivnost

beleža čevlja

— Če bi tu počakali s tem drugim gospodom... Priklonil se je in odšel počasi v smeri, odkoder so bili prišli.

— Z drugim gospodom? — je zamrmral inspektor. — Kdo pa je ta drugi gospod? — Kaj, vi ste to, Harper? — Začuden so se ozrli na drugo stran mračne sobe v kot, kjer je ugodno sedel v naslanjaču novinar Pete Harper in se jim zadovoljno smehljajal.

— Če se ne motim, ste dejali, da se vam mudi v uredništvo, — je dejal inspektor.

— Dvojna sreča, inspektore. — Stari reporter je veselo zamahnil z roko. — Hotel sem posetiti Hendrika Doorn, pa nisem mogel priti do njega in tako sem počakal tu na vas. Sedite, fantje.

Ellery je hodil zamišljeno sem in tja in si ogledoval knjižnico. Spoštljivo je prečital nekatere naslove. Spoštovanje je takoj izginilo z njegovega obraza, z njim pa tudi nasme, ko je potegnil s police bogato v usnje vezano knjigo. Kar na slepo srečo je obrnil nekaj listov.

— Glej, glej, — je pripomnil, — tu smo menda odkrili še en greh naših milijonarjev. Lepe knjige, samo da nimajo ne očeta ne matere.

— Kaj hočete reči s tem? — je vprašal Sampson, ki ga je radovedno opazoval.

— Tu je redka izdaja Voltaira v krasni opremi, z originalnim bakrotiskom, luksuzna vezava in sploh —

33

tega ni še nihče čital. Ubogi Aronet! Nekateri pole sploh niso razrezane. Stavim glavo, da pretežna večina teh knjig sploh ni bila odprta od kar so bile kupljene.

Inspektor je vzdihnil in sedel v naslanjač.

— Rad bi videl tega starega debeluhastega norca.

Stari debeluhasti norec je tisti hip izpolnil komaj izgovorjeno željo. Pojavil se je naenkrat na pragu z vso množino svojega mesa in širok, nerivozen nasme, mu je zaigral na debelih licih.

— To je pa res lepo od vas, — je zamrmral. — Rad vas vidim, gospodje. Sedite, sedite, prosim!

Valil se je naprej kakor tuljeni.

Distriktni prokurator je sedel in uprl svoj sredi pogled v brata Abigail Doornove. Ellery se pa sploh ni zmešnil zanj. Hodil je še vedno po sobi in ogledoval knjige.

Hendrik Doorn se je zavalil na širok divan in si zadovoljno pomel roke. Smeh mu je pa izginil z obraza, ko je zagledal v kotu Harperja. — To je ta reporter? — je zagodrnjal. — Vpričo reporterja sploh ne bom govoril, gospod inspektor. Poberite se!

— Vi se poberite, — je odgovoril Harper in nadaljeval je smeje. — Nikar si ne belite glave z menoj, gospod Doorn. Nisem prišel kot novinar. Distriktni prokurator vam lahko to potrdi. Pomagam samo malo pri preiskavi, kar tako iz prijateljstva.

— Harper ima prav, gospod Doorn, — je dejal distriktni prokurator ostro. — Vpričo njega govorite prav tako lahko, kakor vpričo nas.

— No... — Doorn se je postrani

ozrl na reporterja. — In ne bo ničesar objavil brez mojega dovoljenja?

— Kdo, jaz? — Harper se je delal hudo užaljenega. — Čujte, gospod Doorn, vi me žalite.

— V bolnici ste nam pravili nekaj o nekakšni prigradi, — ga je prebil inspektor. — Namignili ste, da gre pri tem malone za vaše življenje. Kaj naj bi bilo to, gospod?

Doorn se je iztegnil na divanu, ki je v znak protesta zaškripal.

— Prav, toda najprej mi morate nekaj obljubiti, gospodje. To je tajna. — In po vrsti se je ozrl na vse.

Inspektor Queen je zatisnil oči. Zdelo se je, da je zopet dobre volje.

— Ali nam mislite kaj predlagati? — je zamomljal. — Sporazum s policijo, a? Da boste vedeli, gospod Doorn, — odprl je oči in se naglo vzravnil, — povejte nam vso to prigrado, in sicer brez vsakih ovinkov.

Doorn je lokavo odkimal z glavo. — To pa ne bo šlo tako gladko, gospod. Ne boste me zastrašili. Vi obljubite in jaz bom govoril, drugače pa iz te moke ne bo kruha.

— Menda se bojite, da bi ne povedali kaj, kar bi obremenilo vas, — je menil inspektor. — Kaj pa, če vam svečano obljubimo, da bomo poskrbeli za vašo zaščito, kadar jo boste potrebovali?

— Ali mi boste dodelili detektive? — je vprašal Doorn radovedno.

— Da, če bo to zahtevala vaša varnost.

— Dobro. — Doorn se je nagnil naprej in začel hitro nekaj šepetati. — Zadolžen sem pri oderuhu, prijavki. Več let sem si izposojal od njega denar. Mnogo sem si izposodil.

— Glej, glej, — se je začudil inspektor. — To bo pa treba malo pojasniti. Slišal sem, da imate lepe dohodke.

Debeluh je zamahnil z roko v znak, da to ni res. — Nič, nič! Rad kvartam, rad stavljam na konjskih dirkah, sem pač sportnik, saj veste, kaj to pomeni. Imel sem pa vedno smolo, veliko smolo. Tako je pač na svetu. Ta človek — on mi posoja denar. Potem ga pa zahteva nazaj, a jaz mu ga ne morem vrniti. In tako zatrujem, on mi pa znova posoja. Dajem mu zadolžnice. In koliko — križ božji! Stodesettisoč dolarjev, gospoda moja!

Sampson je zažvižgal. Harperju so se zaiskrile oči. Inspektor je napravil strog obraz. — Kakšno jamstvo ste mu pa ponudili? — je vprašal. — Sicer pa, gospod Doorn, vi sami niste posebno bogati, to vsi vedo.

Doorn je pomežiknil. — Jamstvo? Najboljše, kar je mogoče. — Sladko se je zasmejal z vsem svojim mesnatim obrazom. — Premoženje svoje sestre. — Ali hočete reči, da je jamčila za vaše zadolžnice in podpisovala vaše menice gospa Doornova? — je vprašal Sampson.

— Oh, tega nisem trdil. — Doorn je globoko vzdihnil. — Toda kot brat Abigail Doornove sem povsod znan kot dedič bogatega premoženja. Moja sestra o tem ni ničesar vedela.

— To je pa res zanimivo, — je zamrmral inspektor. — Shylock vam posoja denar, ker ve, da boste podedovali ogromno premoženje po sestrični smrti. To ste imeli lepo urejeno, dragi moj.

Doornu so vlažne ustnice kar mahdale. Napravil je močno prestrašen

obraz. — Tako, tako, — je vzklisknil inspektor, — kaj pa tiči za tem? Povejte nam odkrito.

— Stvar je v tem... — Doorn se je nagnil z vsem telesom naprej. — Ko so leta minevala in Abigail ni hotela umreti, jaz mu pa nisem mogel vrniti denarja, mi je dejal, da mora biti umorjena...

In dramatično je obmolnil. Inspektor in Sampson sta se spogledala. Ellery, ki je baš odpiral drobno knjižico, se je obrnil in debelo pogledal Doorna.

— Tako je torej ta zadeva, — je zašepetal inspektor Queen. — Kdo je vam pa poslal denar? Bankir? Oderuh?

Doorn je prebledel. Njegove prašičje oči so plaho gledale iz kota v kot. Videti je bilo, kako se trese po vsem telesu. Ko je spregovoril, se je slišal njegov glas kakor hropenje:

— Mihael Cudahy!

— Veliki Mike! — sta vzklisknila inspektor in Sampson v en glas. Stari gospod je planil pokonci in začel hoditi po debeli preprogi sem in tja. — Veliki Mike! Vražja strela! In ta je tudi v bolnici?

— Cudahy ima popoln alibi, — je pripomnil Ellery. — V hipu, ko se je zanjka zadržala okrog vratu Abigail Doornove, so ga zdravnik in dve streljanci uspavali. — In zopet se je obrnil k policam, potnim knjig.

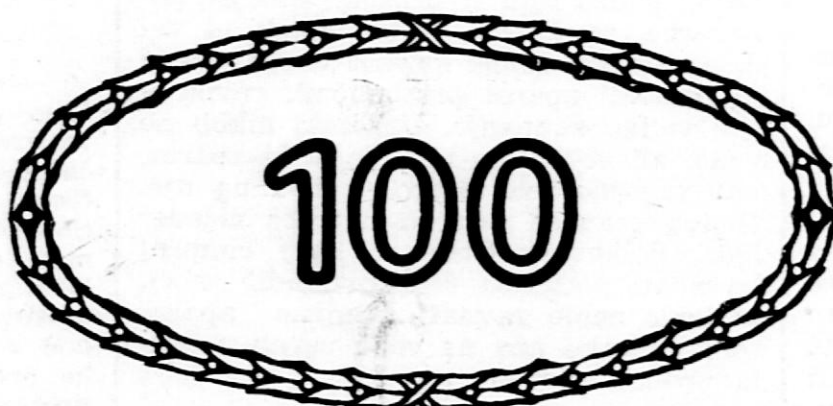
— To se razume, da bo imel alibi, — se je zasmejal Harper. — Ta fant je kakor jegulja. Gladek je in gibčen, da nikoli tega.

— Oh Cudahy pa res ni mogel biti, — je zamrmral inspektor.

J. C. MAYER, LJUBLJANA

STRITARJEVA ULICA ŠTEV. 6

1. XI. 1834

1. XI. 1934

OB STOLETNICI

NJENEGA OBSTOJA ODDAJA TVRDKA OD 2. DO 10. NOVEMBRA VEČJE MNOŽINE RAZNEGA MANUFAKTURNEGA BLAGA

PO IZREDNO ZNIŽANIH CENAH.

PLISE za volane v različnih gubah.
SPECIELNI ENTEL oblek, volan, šalov l. t. d.
AZURIRANJE, entel vložkov in čipk.
PREDTISKANJE, VEZENJE MONOGRAMOV, zaves.
perila.

Hitro, fino in poceni izvrši

Matek & Mikeš, Ljubljana
poleg hotela Štrukelj

SLOVANSKA ZVEZA HRANILNIC je izdala ta-le poziv k 31. oktobru — Mednarodnemu prazniku štedenja:

„Zgolj s pomočjo varčevanja se more zbrati močan kapital, s katerim bo mogoče doseči in zagotoviti blagostanje, kulturni in gmotni napredek Slovanov.“

Zaupajte vaš denar

Mestni hranilnici ljubljanski

ki izplačuje nove vloge (vložene po 1. I. 1933) vedno v vsakem obsegu ter plačuje za vloge na 3 mesečno odpoved 5 %, za navadne 4 % obresti.

Inserirajte v
„Slovenskem Narodu“

MALI OGLASI

V vseh malih oglasih velja deseta 50 para, davek Din 2.— Najmanjši zmesek se mali oglas Din 5.—, davek Din 2.— Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu, lahko tudi v znak. — Za pisemne odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo

KUPIM

PTIČJO KLETKO

veliko, kupim. — švajger, Ljubljana, poštni predal št. 47. 3201

SLUŽBE

STAREJŠA ŽENSKA

bi opravljala hišna dela, a želi za to manjšo sobico. — Delavska pekarna, Celje, Kralja Petra cesta 28.

PRODAJ

ZIMSKE PLOŠČE

in obleke za moškega visoke postave, dobro ohranjene, prodam. — Lavrič, Levstikova ulica 25/II. 3196

VEČ VOZOV

poceni prodam. — Vprašati v trgovini Stermečki, Celje.

Ia ZIMSKE JABOLKE skrbno odbrana in sortirana po sortah in kakovosti ter trpežnosti, stalno v zalogi po zmernej ceni. Pri odjemu nad 100 kilogramov večji popust. — Ogledite si veliko sadno razstavo pri Kmetijski družbi v Ljubljani, Novi trg 8. 3156

SPALNICE

moderne, iz orehove korenine, pleskane, in kuhinjske uprave ter drugo pohištvo dobite najceneje pri Andlovic, Ljubljana, Komenskega ulica 34. 61/T

Trenchoati

usnjeni suknjiči itd. najboljši nakup pri

PRESKERJU,

LJUBLJANA, Sv. Petra c. 14

NEDREMČINE

LEP NOV LOKAL

za vsako trgovino ali obrt, zelo pripraven, se takoj ugodno odda. — Ponudbe pod »Prometna točka 3202« na upravo »SI. Naroda«.

SVETLO SKLADIŠČE

takoj oddam na Sv. Petra cesti št. 43 (dvorišče). 3187

POUK

TUJJI JEZIKOV

se naučite v 4-6 mesecih potom dopisovanja. — Dopisna šola tujih jezikov »Perfekt«, pošt. pret. 557, Beograd.

STANOVANJA

SOBO S ŠTEDILNIKOM oddam takoj. — Naslov v upravi »Slov. Naroda«. 3185

Ce oddajate ali iščete stanovanje

oglašujte v »Slovenskem Narodu«. — Deseta 0.50 para.

RAZNO

NAZANALO!

Cenjenim damam in gospodom vjudno sporočam, da sem cene za postrežbo v obeh oddelkih znižal za 20 %. — Osebnim salom NAVINŠEK, Ljubljana, Šelenburgova ulica. 60/T

DOMACE KOLINE

in mulce dobite vse prihodnje dni v restavraciji »PRI LEVU« 3200

»BUFFET« JERAJ,

Ljubljana, Sv. Petra cesta 38 priporoča svoja prvovrstna vina ter pristno žganje po sledečih konkurenčnih cenah: namizno belo 1 Din 8.—, rizling 1 > 10.—, cvček 1 > 10.—, šumadijska črna 1 > 10.—, sladki jabolčnik 1 > 5.—, tropinovec pristni 45 odstotni 1 > 22.—, slivovka 50 % 1 > 24.—, hrusevec 48 % 1 > 28.—, brinjevec 48 % 1 > 32.— Pri večjem odjemu primeren popust! 3194

RESTAVRACIJA

PRI »ŠESTICI«

vam nudi za Vse svete vseh vrst specialitete, dobra bela in črna vina. Veranda in vsi prostori toplo zakurjeni. 3195

Obleke, zimske suknje

moderna kroja po meri in vna druga krojaška dela — izdeluje po zmernej ceni

J. JELOVSEK,

modno krojaštvo

LJUBLJANA,

Kongresni trg št. 8

NAJVEČJE ZANIMANJE vzbuja v Ljubljani posredovalnica za premičnine in komisij-ska trgovina velikega obsega

PRILIKA v Keranikovih ulici 7, tel. 2266, dohod poleg Slamiča, Nabavni vi vsega, kar kdo rabi.

BREZOBVEZEN OGLED zaloge in ustneme informacije.

DISKRETNO

POSREDOVANJE za vse napredaj postavljene gospodinske predmete, stroje, aparate, blago, vozila, obrtne izdelke, pohištvo, ročna dela i. t. d., i. t. d.

Za nakup blaga sprejema tudi hranilne knjižice.

ZAPOMNI SI! v Ljubljani je PRILIKA samo v Keranikovih ulici št. 7, dohod poleg Slamiča. — V zalogi sedala za stole tovarne Remec. 3203

PEVOVOSTNE KEVAVICE

tudi na raznu pečenice, različne in prvovrstna vina toči Je-ločnik, Rožna dolina. 3157

PERNICE

izgotovljene — velikost 180x115, iz puhastega perja 220.—, 300.— in 340.— Din. Ia puh pa 450.—, 550.— Din. Garantiramo, solidna postrežba — pri:

RUDOLF SEVER, Ljubljana, Marjtin trg št. 2. 36/T

VINO — ŽGANJE!

Pokličite številko telefona 2892! Belo štajersko namizno 1 Din 9.—

Belo štajersko, rizling 1 > 11.—

Belo štajersko, burgundec sladki 1 > 12.—

Novi čevček iz Gado-ve peči, najboljši 1 > 11.—

Slivovka drobenka in drugo žganje 1 > 32.—

Od 5 litrov naprej dostavimo na dom. — V četrtek na dan Vseh svetih in v nedeljo dne 4. novembra odprto do polnoči. — Se priporoča — A. BRIŠKI, Ljubljana, Masarykova cesta št. 14 (palača Grafika). 3186

Preproge: Perzija, Smyrna, Banyai, Angora, Pirat itd. najcenejše pri

„Čilim“ PASAŽA NEBOTIČNIKA